

wroclaw.pl

WBO do 12.10!

Zajrzyj do listy projektów
Wrocławskiego Budżetu Oby-
watelskiego 2026
i wybierz do 12.10
dwa: osiedlowy
i ponadosiedlowy.

str. 5

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 36 (294), 30.09-6.10.2026

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

str. 3

Wrocław wita żaków

Wskakuj na rower i kręć jak... panda

Z początkiem października rusza jesienne wyzwanie rowerowe. Pobierz aplikację „W kółko kręć” i sprawdź, jakie zwierzę dostaniesz za styl.

str. 4

51 samorządów chce metropolii

Metropolia Wrocławska to nie powiększanie miasta, a wspólne działanie gmin ponad granicami. O szczegółach projektu mówi wiceprezydent Jakub Mazur.

str. 6

Szlakiem dziedzictwa akademickiego

Wrocław to miasto 30 uczelni i 110 tys. studentów. Czy wiesz, że działa przy nich aż 12 wyjątkowych muzeów? Poznaj te nieodkryte skarby.

str. 10-11

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Drogie Studentki, Drodzy Studenci!

We Wrocławiu studiuje ponad 110 tysięcy osób na 30 uczelniach. To liczba wystarczająco duża, żeby studenci nie byli osobną grupą korzystającą z miasta, lecz jedną z grup, które je współtworzą. Widać to szczególnie w październiku. Około 70 tysięcy studentów przyjeżdża tu spoza Wrocławia. Dla większości jest to więc pierwsza samodzielna decyzja o wyborze miasta do życia.

Uczelnia nie kończy się na sali wykładowej

Wrocław daje możliwość studiowania właściwie wszystkich dużych dziedzin: od medycyny, prawa i nauk społecznych, przez ekonomię i nauki przyrodnicze, po informatykę, inżynierię, architekturę, sztuki wizualne i muzykę. Ale przewagą miasta jest przede wszystkim nasza kompaktowość. Politechnika, Uniwersytet, Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy, Uniwersytet Ekonomiczny, AWF, ASP i Akademia Muzyczna funkcjonują w odległościach, które pozwalają spotykać się ludziom z uczelni. Student informatyki może mieszkać z przyszłym lekarzem, chodzić na koncerty studentów Akademii Muzycznej i pracować ze studentką ASP nad projektem startupu. Zresztą o to dbamy w realizowanych przez miasto interdyscyplinarnych programach.

Studia początkiem kariery

To jeden z najmocniejszych argumentów za Wrocławiem. Bezrobocie w mieście wyniosło w 2025 roku 2,3 proc. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osiągnęło 9677 zł. Oczywiście absolwent pierwszego dnia pracy nie zarabia średniej miejskiej. Ważniejsza jest struktura gospodarki i liczba firm, do których może zapukać. We Wrocławiu działa 259 centrów nowoczesnych usług biznesowych zatrudniających około 71 tys. osób. Jest ponad 100 dużych centrów badawczo-rozwojowych, a w samej branży IT pracuje około 30 tys. osób. Jest też drugi obieg gospodarki – startupy. StartupBlink w edycji 2026

klasyfikuje Wrocław na 2. miejscu w Polsce (za Warszawą) i 164. na świecie. W bazie organizacji znajduje się 239 wrocławskich startupów. Dla studenta oznacza to możliwość rozpoczęcia kariery nie tylko w międzynarodowej korporacji, ale również w kilkuosobowym zespole budującym własną technologię.

W lipcu 2026 roku IBIMS przeprowadził ogólnopolskie badanie na próbie 1065 osób, z wyłączeniem mieszkańców Wrocławia. 23,8 proc. respondentów wskazało Wrocław jako miasto, które w pierwszej kolejności poleciłoby młodej osobie wybierającej miejsce studiów. To najwyższy wynik – przed Warszawą i Krakowem.

Studuj miasto

We Wrocławiu w obrębie kilku kilometrów da się przeczytać prawie cały podręcznik historii europejskiej architektury. Można zacząć od baroku Uniwersytetu Wrocławskiego i Auli Leopoldina, przejść przez XIX-wieczne kwartały Nadodrza i Ołbina, a potem pojechać na Wielką Wyspę. Tam Hala Stulecia – jeden z najważ-

niejszych obiektów w historii światowej architektury, wpisany w 2006 roku na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Kilkaśmet metrów dalej znajduje się WuWA – wzorcowe osiedle Werkbundu z 1929 roku, jedno z zaledwie 6 takich zrealizowanych w Europie. W tych domach nadal mieszkają ludzie. A później warto wrócić na Plac Grunwaldzki i spojrzeć na „Manhattan” Jadwigi Grabowskiej-Hawrylak. Student architektury dostaje tu materiał do analizy. Student socjologii – laboratorium przemian miasta. Humanista – temat na kilka lat.

Kultura? Bez odświętnego ubrania

Wrocław ma NFM, Operę, Capitol, Teatr Polski, Teatr Współczesny, Muzeum Narodowe, jedyne w Polsce Muzeum Architektury czy Centrum Historii Zajezdnia (kto spoza Wrocławia – odwiedźcie koniecznie, bo w dwie godziny poznać najnowszą historię miasta od 1945 roku do współczesności). Ale ogromną część życia kulturalnego tworzą festiwale, kluby, organizacje pozarządowe i mniejsze sceny. W zasadzie nie ma tygodnia, w którym nie działałoby się coś ważnego: PPA, Jazz nad Odrą, Wratislavia Cantans, Jazztopad, American Film Festival, Nowe Horyzonty, literatura skupiona wokół Angelusa i Si-

lesiusa, wystawy BWA, koncerty w NFM, klubach i przestrzeniach niezależnych.

Po wykładzie: park, Odra, rower

Nie będę ściemniał, że na co dzień jeżdżę rowerem. Ale co weekend faktycznie na niego wsiadam. Wrocław ma 60 parków o łącznej powierzchni około 661 ha. Wszystkie w granicach miasta! Mamy nawet kilka obszarów Natura 2000. Czyli dziewicza przyroda w aglomeracji! Do tego dochodzi Odra. Mamy całoroczny rower miejski, w którym pierwsze 20 min jest darmowe. Działa na 220 stacjach. Te 20 min wystarcza na znaczną część typowych podróży studenckich między centrum, pl. Grunwaldzkim, Nadodrzem czy akademikami.

Studenci mają we Wrocławiu 50-procentową ulgę na komunikację miejską. Pięciomiesięczny bilet semestralny na wszystkie linie kosztuje obecnie 245 zł, a czteromiesięczny 200 zł. Z biletem okresowym można jeździć również pociągami Kolei Dolnośląskich i Polregio w granicach miasta. Celowo piszę o rowerach i komunikacji zbiorowej. Od lutego wprowadzimy szeroką strefę płatnego parkowania w mieście – więc nie warto (bo drogo!) przyjeżdżać na studia samochodem.

Chyba że się zameldujecie – wtedy można mieć tańszy abonament.

Od Misia do Michelin

Studencki Wrocław długo kojarzył się gastronomicznie przede wszystkim z barem Miś przy Kuźniczce, stołówkami uczelnianymi i barem Hali Targowej. Miś pozostaje jednym z najbardziej rozpoznawalnych barów mlecznych w centrum z pełnym obiadem za 15 złotych, bo miasto dopłaca do tych posiłków. Kilkaśmet metrów dalej w Hali Targowej można zjeść prosty obiad, kupić pieczywo, warzywa albo kawę i przy okazji zobaczyć jeden z najciekawszych wrocławskich obiektów handlowych początku XX w. Ale gastronomiczny Wrocław bardzo się zmienił. W przewodniku Michelin 2026 znalazło się 28 wrocławskich restauracji.

Studia trwają kilka lat. Warto w tym czasie zdobyć nie tylko dyplom, lecz także odpowiedź na pytanie, czy to jest miasto, w którym chce się zostać.

Wyjechać czy zostać?

Dobre miasto akademickie powinno umieć przyciągnąć osiemnastolatka. Dojrzałe miasto musi stworzyć warunki, żeby trzydziestolatek nie musiał z niego wyjeżdżać. Młody człowiek patrzący kilka lat do przodu potrzebuje parku blisko domu, żłobka, szkoły, transportu, pracy i usług dostępnych bez codziennego przejeżdżania całego miasta. Dlatego inwestycje w nowe osiedla, kolej miejską i aglomeracyjną, tramwaje, szkoły, zieleni oraz lokalne centra usług są dla mnie istotną częścią polityki akademickiej. Absolwent po trzech-pięciu latach przestaje być studentem, ale nie powinien przestawać być adresatem polityki miasta.

Jacek Sutryk
Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

Uroczysta inauguracja roku 2026/2027

Gaudeamus Igitur w czwartek 1.10 na Rynku, a w niedzielę 4.10 specjalny dzień dla studentów na Partynicach. Wrocławskie uczelnie rozpoczynają rok akademicki. Będą wspólne inauguracje oraz indywidualne rozpoczęcia roku na uczelniach.

Redakcja

Studenci zjechali już do Wrocławia, by rozpocząć naukę. Przed nimi oficjalne inauguracje i... nieoficjalne integracje. Co w programie?

Uroczyscie razem

Środowiskowa Inauguracja Roku Akademickiego Uczelni Wrocławia (zrzeszonych w Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola) odbędzie się 1.10 o godz. 15 w Auli Leopoldina na Uniwersytecie Wrocławskim. W programie: ■ wykład inauguracyjny Jana Klaty, reżysera teatralnego i dramaturga ■ przemówienie przewodniczącego KRUWiO prof. Wojciecha Pukocza, rektora Akademii Sztuk Pięknych ■ immatrykulacja ■ wręczenie Wrocławskiej Nagrody Naukowej.

Po zakończeniu wydarzeń w Auli, ok. godz. 17.30, Rektorzy przejdą w orszaku na Rynek, gdzie połączone chóry wrocławskich uczelni (ok. 200 osób) wykonają pieśń „Gaudeamus Igitur” oraz kilka szlagierów. Usłyszymy też Reprezentacyjną Orkiestrę Wojsk Łąkowych.

Uczelnie organizują także indywidualne rozpoczęcia roku.

Jak co roku połączone chóry wrocławskich uczelni odśpiewają na Rynku „Gaudeamus Igitur”

Studenci mogą sprawdzić termin, godzinę i miejsce na stronach internetowych swoich alma mater. Politechnika zaprasza 1.10 o godz. 10 do gmachu głównego, AWF 2.10 o godz. 11 do budynku P-4, 2.10 o godz. 9 w Auli JPII rok zainauguruje też Uniwersytet Przyrodniczy, a Uniwersytet Ekonomiczny 6.10 o godz. 11 w Centrum Kształcenia Ustawicznego UEW. Uczelnie Artystyczne Wrocławia uroczyscie zainaugurują swój rok akademicki razem 12.10 w Auli Leopoldina o godz. 11.

Zabawa na Partynicach

Ciekawą propozycję dla studentów przygotował Tor Wyścigów Konnych Partynice – 10. dzień wyścigowy w klimacie western to święto akademickiej braci. Na Partynicach pojawią się stoiska uczelni, organizacji studenckich i inicjatyw tworzonych przez studentów, przy których będzie można porozmawiać, poznać ich działalność i dowiedzieć się więcej o realizowanych projektach.

Podczas wydarzenia rozegranych zostanie 8 gonitw na dystansach

płaskich, w tym dwie gonitwy kłusacze. To świetna okazja, by poczuć atmosferę wyścigów. Dzięki specjalnym goglom VR będzie można zobaczyć gonitwę także z perspektywy dżokeja. Ponadto w programie zwiedzanie stajni, warsztaty tańca country i fotobudka.

Podczas Student Day Partynice zamienią się w Dzikie Zachód, dlatego organizatorzy zachęcają do ubrania się w stylizowany strój. Im więcej kowbojów i kowbojek pojawi się tego dnia na Partynicach, tym lepiej.

Do 200 tys. euro na innowacje dla firm

Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej rusza z projektem „Innowacje dla STEP – granty badawczo-rozwojowe dolnośląskich firm”. Lokalni przedsiębiorcy mogą zyskać bezpłatne doradztwo oraz dofinansowanie na współpracę ze światem nauki.

Redakcja

Projekt wpisuje się w unijną inicjatywę STEP (Platforma Technologii Strategicznych dla Europy). Dofinansowanie w naszym regionie obejmuje:

- technologie cyfrowe (m.in. sztuczna inteligencja, deep tech czy zaawansowane cyberbezpieczeństwo)

- czyste i zasobooszczędne technologie (rozwiązania neutralne emisyjnie, chroniące środowisko i zasoby)
- biotechnologie (m.in. innowacyjne produkty lecznicze z unijnej listy leków krytycznych i ich składniki).

Dla wielu firm barierą we wprowadzaniu innowacji są koszty oraz ryzyko prac badawczo-

-rozwojowych. Projekt „Innowacje dla STEP” ma na celu niwelowanie tych przeszkód, oferując dofinansowanie do 80 proc. kosztów.

Pierwszym krokiem w aplikowaniu o grant jest bezpłatne doradztwo. Firmy mogą liczyć

na 15 godzin konsultacji. Zapisy na nie trwają, a nabór wniosków grantowych w trybie ciągłym wystartuje 16 października 2026. Szczegóły na stronie: araw.pl/innnowacje-dla-step. Kontakt do zespołu: innnowacje@araw.pl; +48 539 095 063 (pon.-pt. w godz. 9-16).

Dofinansowane przez Unię Europejską

Zgłoś tych, którzy tworzą Wrocław bez Barier

Dostępność powstaje wtedy, gdy ktoś zauważa przeszkodę i nie odwraca wzroku: zmienia miejsce, usługę, sposób komunikacji, warunki pracy albo zasady uczestnictwa. Wszystko po to, by usuwać bariery niepełnosprawności. Od 28.09 do 30.10 Wrocław czeka na zgłoszenia osób, drużyn, organizacji, instytucji, firm i inicjatyw, które taką zmianę wprowadzają w życie. Rusza 16. edycja plebiscytu „Wrocław bez Barier” im. Bartłomieja Skrzyńskiego. W edycji 2026 przyznanych zostanie 5 nagród. Kandydatury można zgłaszać w jednym lub kilku spośród jedenastu obszarów. Więcej na: www.wro.news/wroclaw-bez-barier

Oddaj krew, jeśli możesz

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa apeluje o oddawanie krwi. Do centrum przy ul. Czerwonego Krzyża 5/9 można zgłosić się w pon., wt. i pt. w godz. 7-13.30, w śr. i czw. od 7 do 17.30 i w sob. w godz. 7.30-12. **Najbliższe akcje wyjazdowe:** 30.09 w godz. 9-13 przy Dworcu Głównym PKP, ul. Piłsudskiego 105; 1.10 w godz. 9-13 przy CH Magnolia, ul. Legnicka 58; 6.10 w godz. 8.30-13 przy Centrum Kształcenia Ustawicznego, ul. Swobodna 73. Chcesz pomóc? Zbierz min. 35 chętnych i wypełnij formularz na www.wro.news/regionalne-krwiodawstwo, a KrwioBUS przyjedzie do Ciebie.

► **WAŻNE! RCKiK apeluje o wsparcie. Brakuje grup: o Rh-, A Rh-. Jeśli możesz, przyjdź oddać krew. Więcej na: www.rckik.wroclaw.pl**

Pobierz aplikację i kręć jak... panda albo lemur

Już 1.10 rusza jesienna edycja wrocławskiego wyzwania rowerowego. Wystarczy pobrać aplikację „W kółko kręć”, zacząć pedałować i sprawdzić, jakim wizerunkiem sympatycznego zwierzaka z wrocławskiego zoo zostanie oznaczony nasz poziom za styl jazdy.

► **Marta Michałowska**

Głównym celem akcji jest zachęcenie Wrocławian do wybierania roweru jako codziennego środka transportu do pracy, szkoły, na uczelnię czy rekreacyjnych przejazdów po mieście. Za regularne podróże uczestnicy otrzymają punkty i bonusy (np. za regularną jazdę przez 5 dni z rzędu), które będą mogli wymieniać na nagrody. Zabawa trwa dwa miesiące – zaczyna się 1.10, a kończy 30.11.2026 r. Nagrody główne zdobędą osoby, które zajmą w rankingu 7., 17. i 77. miejsce, dzięki temu każdy ma szansę na wygraną, a nie tylko wyczynowcy.

Aplikacja, która ułatwia śledzenie tras

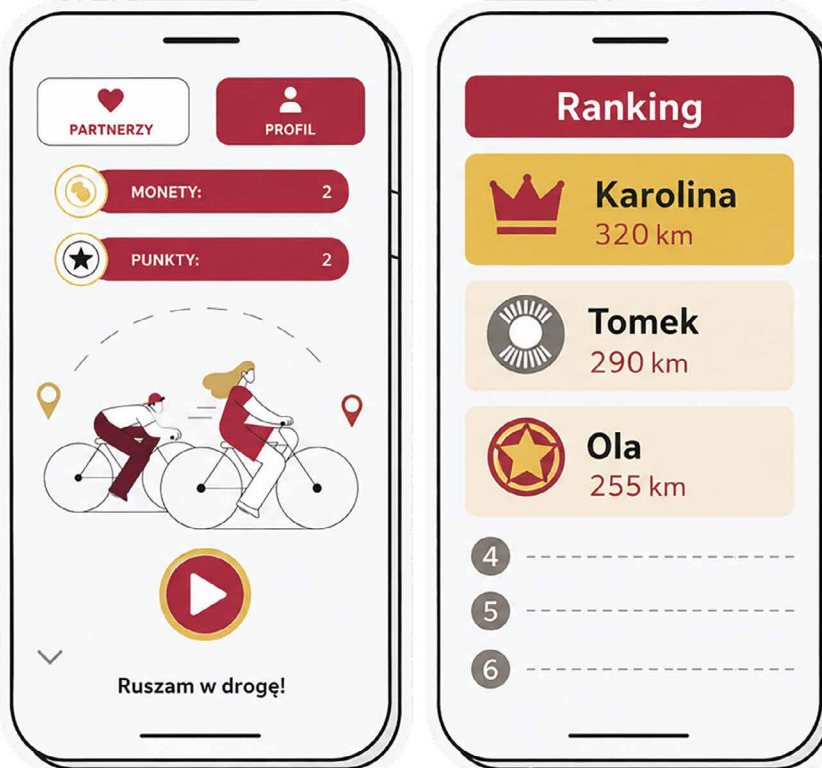
W wyzwaniu pomaga darmowa aplikacja mobilna „W kółko

kręć”, która służy do rejestrowania przejazdów. Co ważne, współpracuje ona z innymi popularnymi apkami sportowymi (np. Strava czy Garmin), dzięki

Jak dołączyć do rowerowej zabawy?

Wystarczy pobrać aplikację „W kółko kręć” ze sklepu

wpisać: ■ e-mail ■ datę urodzenia ■ hasło ■ pseudonim (jako jedyny widoczny dla innych graczy). Potem należy jeszcze oznaczyć miejsca startu i celu codziennych dojazdów (praca, szkoła, uczelnia) i gotowe.

Wybierz swojego zwierzaka z wrocławskiego zoo!

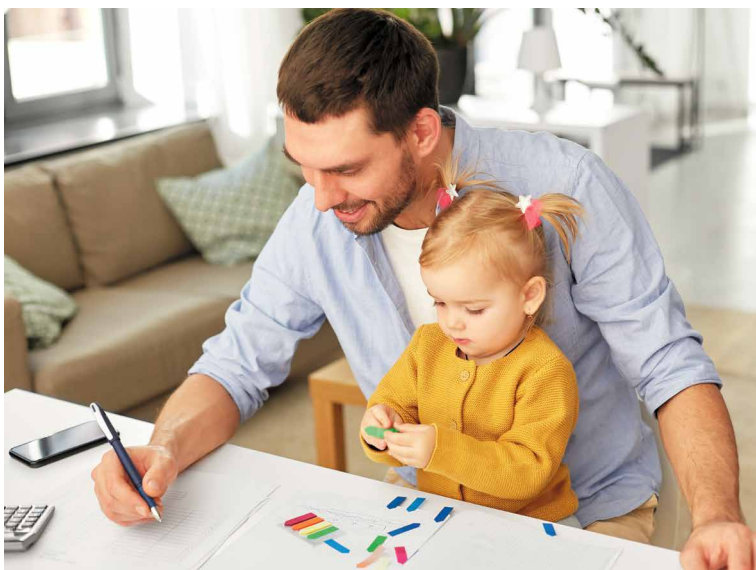
Nie ma jednak co szaleć z prędkością, bo w rywalizacji nie liczy się wyłącznie wyśrubowane tempo. Każdy uczestnik znajdzie swoje miejsce w zabawie, tym bardziej że różne style jazdy reprezentują sympatyczni

mieszkańcy wrocławskiego zoo. Ekspresowi cykliści odnajdą się w roli sprinterów, takich jak pędzący Eddie (likaon pstry), rozbiegana Stasia (gwanako) czy Togo (lew południowy). Stałe tempo reprezentuje zwinnny Dżambo (lemur katta), czujny Bernie (panda ruda) i ceniący widoki Mniejszy (jeżozwierz indyjski). Miłośnicy spokojnej jazdy docenią symbolikę złotwia słoniowego Illari lub Nube, czyli leniwca dwupalczastego, który wie, że życie jest zbyt krótkie, żeby się spieszyć.

► **Szczegóły wyzwania na:** www.wro.news/w-kolko

Tato, sprawdź w kalkulatorze swój superurlop

Jesteś „świeżym” ojcem? Gratulujemy! Ale czy wiesz, z jakiego urlopu możesz skorzystać po narodzinach dziecka i kiedy powinienes złożyć wniosek? Departament Różnorodności Społecznej poleca skorzystanie z bezpłatnego kalkulatora, który pozwala szybko sprawdzić terminy wykorzystania urlopu ojcowskiego i rodzicielskiego.

Fundacja Share the Care stworzyła bezpłatny kalkulator urlopowy

Redakcja

Planowanie urlopu po narodzinach dziecka bywa wyzwaniem nie tylko ze względu na zawiłe przepisy prawa pracy. Aby więc ułatwić ojcom korzystanie z przysługujących im uprawnień, Fundacja Share the Care stworzyła bezpłatny kalkulator urlopowy w ramach kampanii „Tata, kiedy urlop?”, do której promocji dołączył Wrocław.

Narzędzie dostępne jest na stronie www.tatakiedyurlop.pl i pozwala sprawnie przebrnąć

przez wymogi formalne bez konieczności samodzielnego analizowania Kodeksu pracy.

Po wpisaniu daty urodzenia dziecka rodzic otrzymuje konkretne informacje dotyczące terminów wykorzystania przysługujących urlopów. Na stronie dostępne są także aktualne wzory wniosków do pracodawcy i proste wyjaśnienia najważniejszych zasad. To rozwiązanie ma pomóc rodzicom nie tylko zrozumieć swoje prawa, ale także nie przegapić ustawowych terminów.

– Urlop pozwala ojcu samodzielnie opiekować się dzieckiem i budować z nim bliską relację. Mamie daje większą przestrzeń na powrót do aktywności zawodowej, a całej rodzinie pomaga od początku tworzyć bardziej partnerski podział opieki – podkreśla Małgorzata Adamowicz z Fundacji Share the Care.

W 2022 r. z urlopu skorzystało 3,7 tys. ojców, w 2025 r. 57 tys., a od stycznia do czerwca 2026 r. skorzystało z niego już ponad 32 tys. mężczyzn.

Karłowice: jak uspokoić ruch kołowy?

Co zrobić, by poprawić bezpieczeństwo pieszych i ograniczyć ruch tranzytowy? Gdzie i jak przenieść parkowanie z chodników na jezdnię? Które odcinki ulic powinny być jednokierunkowe, a które nie? 22 września ruszyły konsultacje społeczne na Karłowicach.

I Maciej Wołodko

Duży ruch samochodowy i hałas to temat, o którym na tym osiedlu mówi się od dłuższego czasu. W lutym 2026 uchwałą w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami podjęła też Rada Osiedla Karłowice-Różanka. Projektanci przygotowali trzy warianty zmian. Konsultacje trwają do 18 października. Weź w nich udział.

Warianty zmian

Wszystkie warianty zmierzają do przeniesienia parkowania z chodników na jezdnię, ograniczenia ruchu tranzytowego oraz poprawy bezpieczeństwa pieszych. Różnią się jednak w szczegółach.

Wariant 1 wprowadza ruch jednokierunkowy na odcinkach ulic: Chrzanowskiego – od nr. 13 do Czajkowskiego, od Grochowiaka do sięgacza Gąsiorowskiego; Konopnickiej – od Syrokomli do Gajcego; Przybyszewskiego – od Kłaczki do Przesmyckiego; Kłaczki – od Przesmyckiego do Przybyszewskiego.

Masz specjalne potrzeby, a chcesz wziąć udział w konsultacjach? 5 dni przed wydarzeniem wyślij mejl na: konsultacje@feps.pl

Wariant 2 wprowadza ruch jednokierunkowy na odcinkach ulic: Chrzanowskiego – od nr. 13 do Czajkowskiego; Przybyszewskiego – od Kłaczki do Przesmyckiego; Kłaczki – od Przesmyckiego do Przybyszewskiego.

Wariant 3 wprowadza ruch jednokierunkowy na odcinkach ulic: Przybyszewskiego – od Kłaczki do Przesmyckiego; Kłaczki – od Przesmyckiego do Przybyszewskiego.

Weź udział w konsultacjach

Mapy z trzema wariantami w plikach PDF znajdziecie na stronie konsultacji: **www.wro.news/ruch-karlowice**. Do 18.10.2026 dostępny będzie tam także e-formularz opinii. Ponadto:

- na 30.09 na godz. 17.30 zaplanowano spotkanie konsultacyjne (Arche

Klasztor Wrocław, al. Jana Kasprowicza 64/66);

- odbędą się dwa spacerki konsultacyjne. 3.10 o godz. 11.00 (zbiórka na Skwerze Władysława Bełzy) oraz 8.10 o godz. 17.30 (zbiórka na Placu Daniłowskiego).

Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich, realizująca konsultacje, przeprowadzi także warsztaty z uczniami szkół podstawowych z Karłowic.

Bezpłatne szkolenia dla NGO na jesień

Jesteś w organizacji pozarządowej? Chcesz rozwinąć swoje kompetencje? Zapisz się na szkolenia i kursy dla osób z organizacji działających we Wrocławiu lub na rzecz miasta. Listę propozycji znajdziesz na stronie: **www.wro.news/jesien-kursy**.

Przy każdym z nich znajdują się linki do programu i zgłoszenia. W pliku Program są informacje o szkoleniu lub kursie. Aby się zapisać, należy pobrać plik Zgłoszenie dla wybranego kursu, wypełnić go, podpisać, a następnie przesłać skan i plik edytowalny na adres: ekonomia.spoeczna@um.wroc.pl lub dostarczyć je na adres: Wydział Partycypacji Społecznej, Wrocław, ulica G. Zapolskiej 4, pokój 120.

Potwierdzeniem udziału jest informacja z Wydziału Partycypacji Społecznej przekazana na adres mejlowy lub telefon wskazane w prawidłowo wypełnionym zgłoszeniu. Liczba miejsc jest ograniczona. O wpisaniu na listę uczestników decyduje kolejność wpływu zgłoszeń.

Głosowanie WBO na półmetku. Jeszcze zdążysz!

Głosowanie we Wrocławskim Budżecie Obywatelskim trwa do 12.10, do północy. Jesteśmy zatem na półmetku. Wybierać można spośród 106 projektów, na które do wydania jest rekordowa kwota 39 mln zł. Jeśli jeszcze nie wskazałeś projektów, zrób to koniecznie.

I Maciej Wołodko

Do wtorku 29.09 w WBO 2026 oddanych zostało blisko **18 tys.** głosów. Przypomnijmy podział środków w tegorocznej puli:

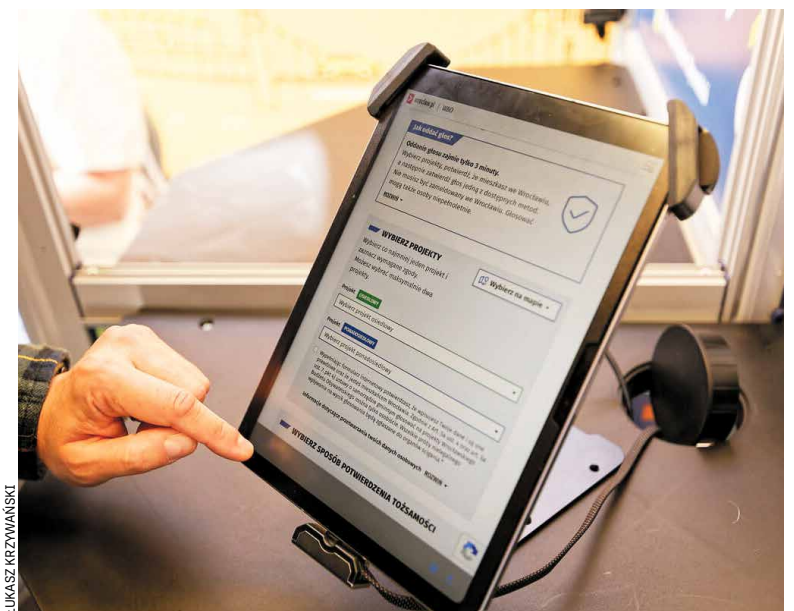
- 24 mln zł na projekty osiedlowe (do 1 mln zł każdy). Do realizacji skierowane zostaną co najmniej 24.
- 15 mln zł na projekty ponadosiedlowe (do 3 mln zł każdy). Do realizacji skierowanych zostanie co najmniej 5.

Głosować może każdy mieszkaniec Wrocławia – bez względu na wiek, narodowość czy zameldowanie. Wybieramy jeden projekt osiedlowy i jeden ponadosiedlowy. Najważniejszą zmianą w tegorocznym WBO jest obowiązek potwierdzenia tożsamości. Można to zrobić online, przez:

- mObywatela
- Profil Zaufany
- bankowość elektroniczną
- e-dowód.

Możecie zgłaszać też na papierowym formularzu w Urzędzie Miejskim Wrocławia. Albo wybrać rozwiązanie mieszane: potwierdzić tożsamość stacjonarnie, otrzymać indywidualny kod do głosowania i zgłasować z domu online.

➤ **Wszystkie niezbędne informacje na: www.wroclaw.pl/rozmawia/wroclawski-budzet-obywatelski**

LUKASZ KRZYWAŃSKI

W specjalnych punktach można głosować na tablecie

51 samorządów chce stworzyć metropolię

„W projekcie ustawy o Metropolii Wrocławskiej nie chodzi o powiększanie Wrocławia. Chodzi o wspólne wykonywanie tych zadań, które już dzisiaj nie kończą się na granicy jednej gminy” – mówi Jakub Mazur, wiceprezydent Wrocławia, w rozmowie z portalem wroclaw.pl. O czym jeszcze jest projekt? Przeczytajcie.

51 samorządów podpisało się pod projektem ustawy o powołaniu Metropolii Wrocławskiej. Czym właściwie ma ona być?

Dzisiaj mówimy o obszarze stworzonym przez Wrocław oraz 50 innych samorządów – łącznie 42 gminy i osiem powiatów. Mieszka tu ponad 1,3 mln ludzi, a cały obszar odpowiada, według miejskich wyliczeń, za około 4,7 proc. polskiego PKB. Przygotowaliśmy wspólny projekt ustawy, ponieważ obecny model współpracy ma swoje ograniczenia. Dzisiaj w jednej sprawie zawieramy porozumienie z kilkoma gminami, w innej z kolejnymi. Każde zadanie wymaga osobnych ustaleń dotyczących pieniędzy, organizacji i odpowiedzialności. Ustawa pozwoliłaby stworzyć jeden związek metropolitalny z własnym budżetem, zarządem i zgromadzeniem reprezentującym tworzące go samorządy. Wtedy transport, planowanie przestrzenne czy duże inwestycje można planować nie na rok czy dwa, ale w perspektywie wielu lat.

Skoro wspólne przedsięwzięcia już są realizowane, po co specjalna ustawa?

Najlepiej widać to na przykładzie transportu. Już dzisiaj Wrocław i okoliczne gminy wspólnie organizują autobusy podmiejskie. W 2018 r. przejeżdżały one około 2,4 mln km rocznie, w 2026 r. będzie to około 8,5 mln km. Wszystkie 30 linii jest już w systemie URBANCARD. Wspólnie finansujemy również około 50 par dodatkowych pociągów. To pokazuje dwie rzeczy.

Po pierwsze, metropolia już istnieje w codziennym życiu mieszkańców. Ludzie mieszkają w jednej gminie, pracują w drugiej, dzieci wożą do szkoły w trzeciej, a z kultury, uczelni czy ochrony zdrowia korzystają we Wrocławiu. Po drugie, obecny system oparty na wielu osobnych porozumieniach staje się coraz trudniejszy do zarządzania. Związek metropolitalny mógłby

Wiceprezydent Wrocławia Jakub Mazur podczas spotkania w Metropolii Wrocławskiej

planować całą sieć: kolej aglomeracyjną, autobusy dowożące do stacji, węzły przesiadkowe, parkingi P+R i wspólny system taryfowy. Nie jako kilkadziesiąt osobnych przedsięwzięć, lecz jako jeden system transportowy.

Druga różnica dotyczy pieniędzy. Dochody podatników mieszkających na obszarze przyszłej Metropolii Wrocławskiej wynoszą dziś około 119 mld zł rocznie. To nie jest kwota zapłaconego podatku, lecz dochody do obliczenia tego mechanizmu. W przypadku związków metropolitalnych udział wynosi 0,49 proc. tej podstawy. Przy około 119 mld zł daje to mniej więcej 584 mln zł rocznie. To oczywiście szacunek – ostateczna kwota zależy od rozwiązania, które przyjmie parlament.

Mamy już precedens. Od 2017 r. działa Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, podobny mechanizm przyjęto także dla metropolii pomorskiej. Chcemy, żeby obszar wrocławski również miał trwałe źródło finansowania wspólnych zadań. Nie po to, żeby tworzyć kolejny urząd, ale żeby

mieć pieniądze na przedsięwzięcia, które i tak musimy wspólnie realizować.

Transport publiczny jest więc najważniejszym zadaniem?

Jest najbardziej widoczny. Każdego dnia granice Wrocławia przekracza 250 tys. samochodów. Jeżeli chcemy ograniczyć ten ruch, nie wystarczy apelować, żeby ludzie przesiedli się do komunikacji publicznej. Trzeba najpierw dać im realną alternatywę: pociąg, autobus dowożący do stacji, wspólny bilet i możliwość sprawnej przesiadki. Potrzebujemy więc całego systemu, a nie pojedynczych inwestycji.

Przy dodatkowym finansowaniu rzędu ponad pół miliarda złotych rocznie mówimy w perspektywie 10 lat o miliardach. To skala, przy której można planować tabor, węzły przesiadkowe, parkingi, nowe połączenia i współfinansowanie kolei jako jeden wieloletni program.

Ale projekt nie dotyczy wyłącznie transportu.

Tak. Drugim kluczowym obszarem jest planowanie przestrzen-

ne. Jeżeli przy granicy jednej gminy powstaje duże osiedle, jego mieszkańcy mogą codziennie jeździć przez dwie inne gminy do Wrocławia. Jeżeli powstaje duży zakład pracy albo centrum logistyczne, konsekwencje dla dróg i transportu dotyczą całego otoczenia. Dlatego potrzebujemy wspólnego spojrzenia na rozwój przestrzenny. Chodzi o to, żeby

Związek metropolitalny mógłby planować całą sieć: kolej aglomeracyjną, autobusy dowożące do stacji, węzły przesiadkowe, parkingi P+R i wspólny system taryfowy.

wiedzieć, gdzie powstają mieszkania, gdzie miejsca pracy, gdzie potrzebna będzie szkoła, droga, kolej albo autobus. Dzisiaj każdy samorząd przygotowuje własne dokumenty, a życie mieszkańców nie układa się według granic administracyjnych.

To prowadzi bezpośrednio do gospodarki. Nie każda gmina powinna próbować przyciągać dokładnie ten sam rodzaj inwestycji. Możemy wspólnie wskazywać miejsca dobrze skomunikowane, wyposażone w infrastrukturę i odpowiednie pod określone funkcje gospodarcze. Dzięki temu rozwój nie musi oznaczać koncentracji wszystkich miejsc pracy we Wrocławiu.

Jakie jeszcze zadania mogłaby wspólnie realizować Metropolia Wrocławska?

Lista jest szeroka, ale powinniśmy koncentrować się na sprawach, w których wspólne działanie rzeczywiście daje większy efekt. Projekt wskazuje m.in. ochronę środowiska, gospodarkę obiegu zamkniętego, błękitno-zieloną infrastrukturę i rozwój gospodarczy. Dobrym przykładem jest jakość powietrza. Wrocław może wymieniać piece i prowadzić programy ograniczające niską emisję, ale powietrze nie zatrzymuje się na granicy miasta. Podobnie jest z wodą, terenami zielonymi czy gospodarką odpadami. To problemy funkcjonalnego obszaru, a nie pojedynczego samorządu. Możemy też wspólnie rozwijać sieć tras rowerowych i turystycznych, tak aby droga rowerowa nie kończyła się przy tablicy z nazwą gminy. Podobna logika dotyczy dostępu do kultury, energii czy infrastruktury rekreacyjnej.

Najważniejsze jest jednak to, że Metropolia Wrocławska nie ma zastępować gmin i powiatów. Nie chcemy centralizować spraw, które dobrze załatwia się lokalnie. Związek powinien zajmować się tym, co z definicji przekracza granice jednej gminy. Właśnie dlatego wspólny projekt przygotowało tak wiele różnych samorządów – dużych i małych, miejskich i wiejskich, kierowanych przez ludzi o różnych poglądach politycznych. Łączy je nie ideologia, lecz bardzo praktyczne problemy mieszkańców.

Estakady na Sobieskiego do remontu

ZDiUM podpisał umowę z wykonawcą prac za ok. 32,4 mln zł na odnowienie 15 prześleń, podpór, przyczółków, izolacji, odwodnienia, dylatacji, balustrad i barier energochłonnych.

Kapitałny remont estakad będzie realizowany w kilku etapach, aby utrudnienia związane z pracami budowlanymi miały jak najmniejszy wpływ na ruch kołowy. Estakady są bowiem nadal kluczowym elementem układu drogowego w północno-wschodniej części miasta. Dlatego jedna z nich zawsze będzie dostępna dla kierowców.

Modernizacja zajmie 2 lata, a rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej, która będzie odrębnym etapem tej inwestycji – 12 m-cy. Prace rozpoczyna się od estakady zachodniej, gdzie z uwagi na konieczne odciążenie dźwigara, jest wyłączona z ruchu część jezdni. Budowę zrealizuje konsorcjum spółek Strabag.

OLEKSANDR POLIAKOWSKI

Rośnie przedszkole na ul. Rogowskiej

Ściany na parterze i pierwszym piętrze Przedszkola nr 148 na Rogowskiej są już gotowe, podobnie jak strop, schody i szyby windowe. Zakończono też prace związane z kanalizacją pod przyszłymi podłogami, a fundamenty są zabezpieczone przed wilgocią i odpowiednio ocieplone. Teraz powstają ścianki dzielące pomieszczenia i montowane są pierwsze instalacje. Dwukondygnacyjne przedszkole będzie przeznaczone dla 200 dzieci. Zakończenie prac przewidziane jest na wrzesień przyszłego roku.

Tylko kilka minut spacerem do zieleni

ZUZANNA SZARZYŃSKA

Park Literacki na Złotnikach, Skwer Kajdasza na Jagodnie i skwer przy Powstańców Śląskich i Wiśniowej... W ostatnich latach powstało wiele nowych oaz zieleni dla mieszkańców.

Wrocław wzbogaca się o enklawy zieleni, na których znajdują się zacienione strefy relaksu, ogrody deszczowe i alejki. Oto nowe miejsca warte odwiedzenia: ■ Skwer Edmunda Kajdasza przy skrzyżowaniu Burowskiej i Kajdasza, utworzony w miejscu dawnych ogródków działkowych ■ Skwer przy Pomorskiej i św. Wincentego

urządzony w miejscu zaniebanego zielenca ■ Skwer przy Sztabowej i Podchorążych – powstał w miejscu byłego dzikiego parkingu ■ Park kieszonkowy przy Powstańców Śl. i al. Wiśniowej utworzony na terenie dawnego klepiska ■ Park Literacki na Złotnikach przy filii biblioteki miejskiej pomiędzy Złotnicką a Wielkopolską.

MATERIAŁY PRASOWE

Bulodrom z WBO na Stabowicach

Obiekt przy ul. Rychłej został już częściowo odebrany, najpewniej jeszcze jesienią zostanie przekazany do użytku mieszkańców. Skwerek będzie sprzyjał odpoczynkowi, aktywności i integracji lokalnej.

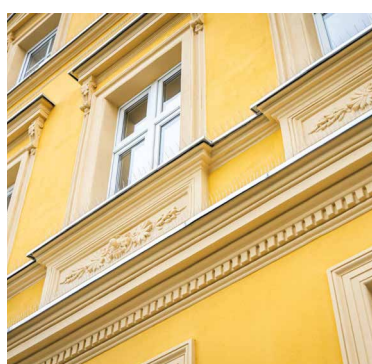
MATERIAŁY PRASOWE

Coraz bliżej do chodnika na Cynamonowej

Jest 7 chętnych firm do budowy brakującego chodnika (250 m) na Cynamonowej, pomiędzy Tymiankową a Waniliową, na Lipie Piotrowskiej. Na wykonanie zadania wybrany wykonawca dostanie 2 miesiące.

Odmłodziła kameralna kamienica na Ołbinie

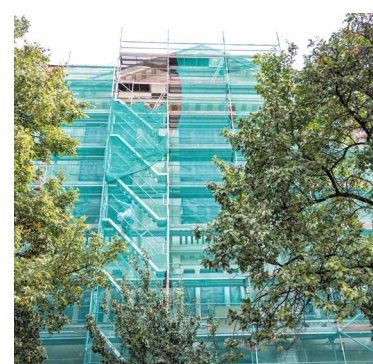
Budynek z XIX w. przy Żeromskiego 5 zmienił się od dachu i elewacji, przez piwnice i izolacje, aż po klatkę schodową. Odtworzona została też historyczna sztukateria. Koszt remontu wyniósł ok. 1 mln zł.

MATERIAŁY PRASOWE

Zabytkowa komenda już w cieniu rusztowań

Kosztująca ponad 24 mln zł modernizacja komendy policji wojewódzkiej przy pl. Muzealnym 16 jest zaplanowana na 28 m-cy. Budynek zyska nowe biura, pomieszczenia socjalne i funkcjonalne piwnice.

MATERIAŁY PRASOWE

29 wyremontowanych klatek na Brochowie

To jeden z największych tegorocznych projektów remontowych TBS Wrocław za ok. 800 tys. zł. Usunięto stare powłoki, położono nowe tynki i pomalowano powierzchnie świeżą, trwałą farbą. Dolne partie ścian zabezpieczono odpornym na zarysowania i obicia tynkiem żywicznym. Zamontowano też energooszczędne oprawy LED. Prace objęły klatki schodowe przy ulicach: ■ Pionierów 4-6 ■ Cedrowej 1-3, 5-13 i 15-23 ■ Topolowej 5 ■ Wileńskiej 15-27 i 29-37 ■ Pionierów 5-7.

Remont na węzłach A4 Wrocławia potrwa dłużej

Rozpoczęty w drugiej połowie września remont nawierzchni łącznic na węzłach Kąty Wrocławskie i Budziszów będzie bardziej gruntowny. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad rozszerzyła zakres prac i będzie wymieniać głębiej położone warstwy podbudowy drogi. Od 17.09 zamknięta jest północna łącznica na węzle Budziszów – w kierunku Legnicy i Jędrzychowic, natomiast od 20.09 – analogiczna sytuacja trwa na węzle Kąty Wrocławskie. Wrocławski oddział GDDKiA przesunął o tydzień zmiany w organizacji ruchu na tych węzłach. Kierowcy mogą się zatem spodziewać ich pod koniec tego tygodnia (2–4 października). Prace będą prowadzone etapami, aby ograniczyć utrudnienia dla kierowców. Zakończenie robót planowane jest na połowę listopada br.

Na Brochowie przebudują Wiaduktową

Niebawem rozpocznie się przebudowa początkowego odcinka ul. Wiaduktowej, od skrzyżowania z ulicami Centralną i Konduktorską do nowej zabudowy, na długości 214 m – informuje ZDiUM. Ulicę na własny koszt przebuduje deweloper. Prace będą podzielone na etapy i trwać mają około pół roku. W ramach zadania inwestor: przebuduje jezdnię; wybuduje nowe chodniki z kostki betonowej po obu stronach ulicy, a także drogę rowerową i ciąg pieszo-rowerowy po stronie zachodniej; wybuduje odwodnienie, oświetlenie oraz kanały technologiczne; przebuduje skrzyżowanie ulic Wiaduktowej, Centralnej i Konduktorskiej z wyznaczeniem doświetlonych przejść dla pieszych. Teren zostanie przekazany inwestorowi między 5 a 11.10, a roboty drogowe rozpoczną się po wdrożeniu projektu zastępczej organizacji ruchu.

Zmiany w rozkładach, sprawdź dojazd

Ważne zmiany na trasach tramwajów i autobusów od soboty 26 września w związku z kończącymi się remontami na Traugutta i Trzebnickiej, jak również z powodu prac na ulicy Pomorskiej. Sprawdź, jak dojechać na uczelnię czy do akademika.

■ Błażej Organisty

Od soboty 26.09 tramwaje ponownie jadą przez Trzebnicką i Traugutta do pl. Społecznego. MPK Wrocław informuje jednak, że powrót do standardowych rozkładów jazdy umożliwi dopiero otwarcie dla tramwajów ul. Peronowej. Jej remont skończy się jednak z tygodniowym opóźnieniem, ponieważ przy torowisku odkryto historyczną drewnianą studzienkę wodną.

Peronowa: Na stałe trasy wróciły tu tramwaje: 8, 9, 18, ale 15, 17 i 21 wciąż będą kursowały objazdem.

Na razie nie powróci ruch autobusowy. Linie N, K, 110, 112, 113, 145, 146, 602, 206, 240, 241 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 251, 253, 255, 257, 259 jadące w kierunku północnym będą się zatrzymywać na przystanku Dworzec Główny (w zatoce autobusowej), natomiast w kierunku południowym pojadą ulicami Piłsudskiego i Stawową i będą się zatrzymywały na przystanku Dworzec Główny (Stawowa) przy ul. Stawowej. Pełny ruch autobusowy po torowisku ma zostać przywrócony 3.10.

Torowisko na ul. Peronowej już działa, ale część tramwajów jeździ objazdem, a autobusy wrócą tu 3.10

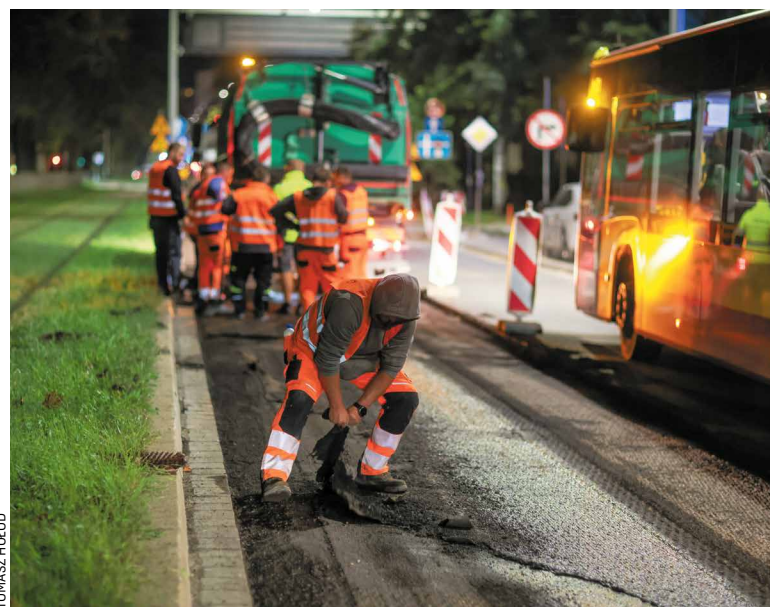
Na **Trzebnickiej i Traugutta** od 26.09 na stałe trasy wróciły tramwaje 2, 10 i 13 oraz 1 i 7. 12 wróciła na normalną trasę w centrum, ale nadal będzie dojeżdżała tylko do Stadionu Olimpijskiego z powodu przebudowy pętli Sępolno, 3 i 5 – w kierunku Księża Małego pojadą przez pl. Społeczny i Kujawską, a od pl. Wróblewskiego wrócą na stałe

trasy; w przeciwnym kierunku wciąż będą kursowały objazdem, 8 wróciła na odcinek przez Słowiańską i pl. Powstańców Wielkopolskich, ale nie pojedzie przez ul. Trzebnicką i Most Trzebnicki (jadą trasą za skróconą linię 15).

Na stałe trasy wróciły autobusy: 920 i 243 oraz 108, 111, 132, 144, 244, 247, 248, 908 i 930.

26.09 wystartował remont ul. **Pomorskiej** w związku z tym: tramwaje 6 i 24 zostały zawieszone; 7, 9, 18 i 19 jadą zmienionymi trasami; 14 i 15 są skrócone do rejonu Pomorskiej i Dubois; 8 kursuje do pętli Poświętne. Uruchomione zostaną dodatkowe linie – 74 Osobowice–Kowale i 76 Krzyki–Pilczyce.

Nocne remonty na Hallera i Klecińskiej

Pierwsza noc prac na al. Hallera (28.09), frezowanie nawierzchni

W poniedziałek 28.09 rozpoczęły się kolejne etapy remontów w ramach programu Wrocław na Dobrej Drodze. Tym razem to dalszy ciąg prac na al. Hallera i ul. Klecińskiej.

■ Mariola Szczyrba

Inwestycje toczą się w ramach programu Wrocław na Dobrej Drodze i obejmują:

- odcinek jezdni północnej al. Hallera o długości 400 m pomiędzy ul. Powstańców Śląskich a ul. Gajowicką (koszt: 1,43 mln zł)
- jezdnię wschodnią ul. Klecińskiej, na odcinku o długości 1500 m pomiędzy

wiaduktem nad torami PKP a estakadą Gądowianką (koszt: 3,72 mln zł).

Prace zaczęły się 10.08 od remontu zatok autobusowych, a teraz (28.09) przeniosły się na jezdnię. Będą prowadzone w godzinach nocnych (od 20 do 6 rano) na jednym pasie, gdzie obowiązywać będzie ograniczenie prędkości. W zależności od pogody mają potrwać do 3 tygodni na al. Hallera, a do końca listopada na ul. Klecińskiej.

Wrocławski tramwaj z ponad tysiąca klocków

Jan Mizgalski ma niespełna 13 lat i jest prawdziwą encyklopedią wiedzy o komunikacji miejskiej. Jego pasja do wrocławskich tramwajów jest tak wielka, że postanowił zbudować własny.

I Bartosz Chochołowski

Jan od najmłodszych lat interesował się transportem szynowym. – Nasz nieżyjący już serdeczny przyjaciel Andrzej Mastalerz był pasjonatem kolei i tramwajów. Robił niezwykle makiety. Jan, jeszcze jako mały chłopiec, wszystko obserwował i od początku go to fascynowało, a szczególnie mocno pociągały wrocławskie tramwaje – mówi Małgorzata Bręczewska, mama chłopca.

Zbudowany z klocków Protram 205 WrAs jest świetną pamiątką po szczególnych tramwajach, bo wyprodukowanych we Wrocławiu. Jan odtworzył ich oryginalny, pierwotny wygląd, który został zmieniony w trakcie modernizacji w 2021 roku. Protram 205 WrAs odnawiała poznańska fabryka Modertrans i wymieniła „karoserię” na taką samą, jaką mają tramwaje jej produkcji.

Polowanie na pojazdy

13-latek regularnie odwiedza z rodzicami wydarzenia organizowane przez MPK Wrocław, śledzi nowości taborowe i z ogromnym zaangażowaniem rozwija swoje kolejne projekty. – Z ogromną dumą obserwuję, ile pracy i serca wkłada w każdą realizację – przyznaje z niekrytym wzruszeniem mama Jana.

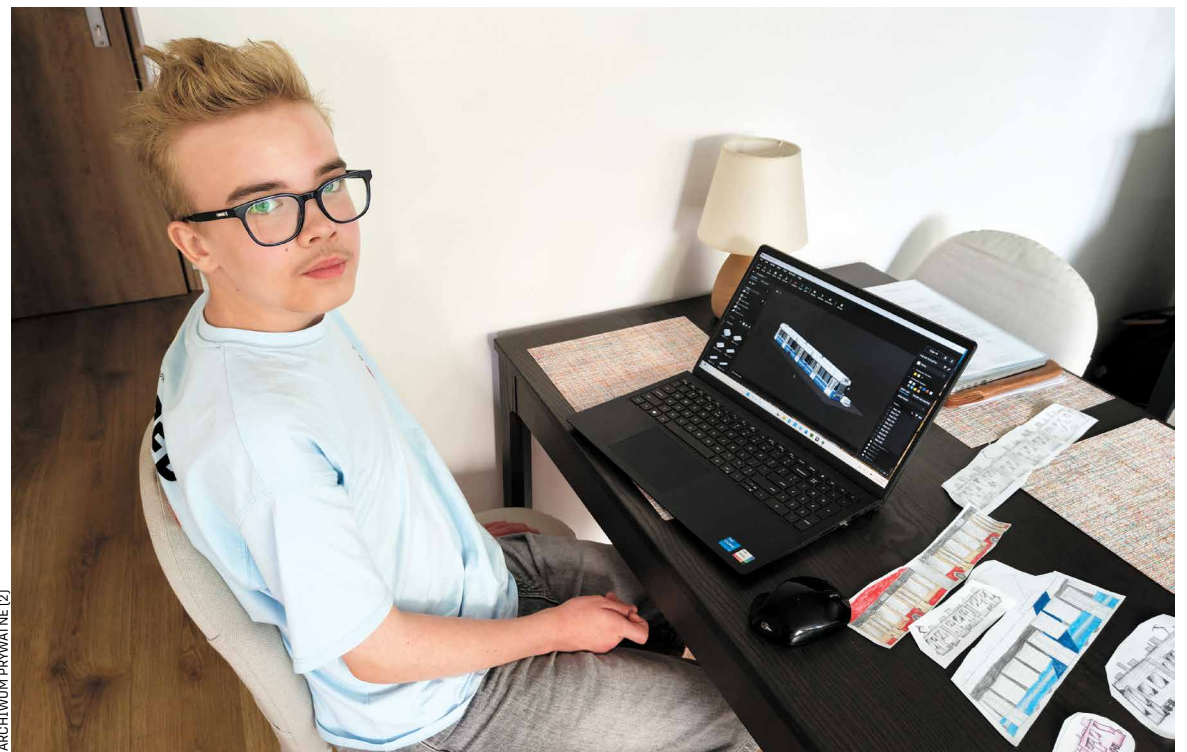
Chłopiec zbiera zdjęcia pojazdów, obserwuje je podczas codziennych przejazdów i analizuje najdrobniejsze detale konstrukcyjne. Na tej podstawie tworzy własne projekty: najpierw szkicuje, później odwzorowuje tramwaj w programie komputerowym, a na końcu przenosi go do świata rzeczywistego, budując z klocków Lego.

Najbardziej upodobał sobie Protramy. – Bardzo lubię to, że wyglądają jak starsze tramwaje, a nie jak te nowoczesne – mówi Jan. Na kolejnych pozycjach ulubieńców znajdują się Pesa Twist, Moderus Gamma oraz Konstal 105.

Zainteresowanie Jana tramwajami jest tak duże, że rodzinne przejażdżki często zamieniają się w prawdziwe polowanie na ulubione pojazdy. – Jesteśmy w stanie, wypatrując Protramów, wysiąść z tramwaju i udać się w przeciwnym kierunku, goniąc na inny przystanek, gdy tylko dostrzeżemy, że nadjeżdża – śmieje się mama Jana.

Od projektu do budowy

Budowa modelu Protramu była wieloetapowym przedsięwzięciem, które wymagało nie tylko cierpliwości, ale również umiejętności projek-

Jan Mizgalski konstruował tramwaj przez 2 miesiące – prace poprzedziły liczne szkice

towych. Zanim pierwszy kłosek trafił na swoje miejsce, Jan stworzył model cyfrowy. Najpierw szkicował pojazd na podstawie własnych obserwacji i zdjęć. Następnie przygotował projekt w specjalnym programie komputerowym, który pozwolił odwzorować cały tramwaj w trójwymiarze. Gotowy model został później wyeksportowany do kolejnego programu generującego instrukcję budowy przypominającą te znane z oficjalnych zestawów Lego.

– Jan stworzył projekt w formie 3D, a później program wygenerował pełną instrukcję budowy. Następnie przyszła pora na zamówienie

części. Kupowaliśmy elementy w sześciu lub siedmiu sklepach z różnych stron świata, bo nie ma jednego miejsca, w którym można zdobyć wszystko. Program bardzo ułatwia ten proces, ale i tak trzeba było szukać części. Gdy klocki dotarły, Jan mógł rozpocząć budowę – opowiada Piotr Mizgalski, tata chłopca.

Po około dwóch tygodniach oczekiwania wszystkie zamówione elementy były już na miejscu i można było rozpocząć właściwą budowę. Samo składanie zajęło następnych kilka tygodni, a największym wyzwaniem okazało się wierne odwzorowanie detali technicznych.

Ważne są detale

Szczególnie dużo pracy wymagał pantograf, czyli jeden z najbardziej charakterystycznych elementów tramwaju. – Pantograf był największym wyzwaniem. To ciekawa konstrukcja, bo wykorzystaliśmy kłosek przypominający kierownicę roweru lub motocykla. Nie było innego klocka, który pozwoliłby uzyskać odpowiedni rozstaw i kąt. Właśnie dzięki tej kierownicy udało się odwzorować kształt podobny do tego,

który występuje w prawdziwym tramwaju – tłumaczy tata Jana.

Równie dużo uwagi młody konstruktor poświęcił detalom, które dla większości obserwatorów mogłyby pozostać niezauważalne. – Te wszystkie wózki muszą być jednocześnie ruchome, żeby dopasowywały się do krzywizny toru, a przy tym nie ocierały o inne elementy. Chciałem też, aby były osłonięte tak jak w prawdziwych Protramach – mówi Jan Mizgalski.

Protram nie jest jednak zwieńczeniem prac młodego pasjonata. Jan pracuje już nad kolejnymi modelami wrocławskich tramwajów, a w planach ma także budowę całej infrastruktury tramwajowej.

A jakie są marzenia młodego konstruktora? Jan nie ma wątpliwości. W przyszłości chce zostać motorniczym. – Jan powiedział mi kiedyś coś bardzo pięknego – wspomina jego mama. – „Zarobki nie są ważne. Tramwajami kierują ludzie, którzy po prostu bardzo lubią to robić”. To pokazuje, że warto podążać za pasją i marzeniami, a nie patrzeć wyłącznie na rzeczy dające się przeliczyć na pieniądze. Jeśli kiedyś zostanie motorniczym, będę bez przerwy jeździła jego tramwajem – zapewnia.

Model tramwaju Protram 205 WrAs z ponad 1000 klocków

**akademii Sztuk
we Wrocławu**

Traugutta
nowoła-
1954 r. gro-
ła z zakresu
a, ceramiki,
fiki czy fo-
najdziemy
ce tak
ich
v,
z;
y.

**rowicz,
ikatowa
OS ASP
udium
techniki**

plastynie. Ich oferta jest tak
różnorodna, że każdy znaj-
dzie coś dla siebie.

Akademia Dojrzałego Ekologa działa już na całego

Zrównoważony rozwój nie zna wieku, a miłość do przyrody łączy pokolenia. Wrocławska Akademia Dojrzałego Ekologa, nowy program Wydziału Klimatu i Energii UMW, ma za sobą pierwsze warsztaty terenowe. Seniorzy ruszyli odkrywać dolnośląską przyrodę i uczyć się, jak dbać o planetę na co dzień.

Redakcja

Dzięki zaproszeniu dyrekcji Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych seniorzy ze Strefy Kultury Wrocław – Przestrzeń Trzeciego Wieku i UTW Akademii Wojsk Lądowych odwiedzili Dolinę Baryczy i Centrum NATURUM w Rudzie Sułowskiej. W kolejnych wyprawach dołączy do nich Klub Seniora Magnolia.

Premierowe wyprawy: po Dolinie Baryczy – Myślibórz

W połowie września dojrza-li wrocławscy ekolodzy wy-jechali do Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawstwa Salamandra w Myśliborzu. Rozmawiali tam o zmianach klimatu, obejrzeli film o Par-ku Krajobrazowym „Chełmy” i przeszli ścieżkę dydaktyczną wzdłuż Wąwozu Myśliborskie-go. Dzięki podjętej współpracy partnerskiej z Regionalną Dy-rekcją Lasów Państwowych we Wrocławiu zaplanowane zosta-ły wyprawy do Milicza – Le-śnictwa Skoroszów, Świdnicy i Żmigrodu, podczas których seniorzy będą mogli wziąć

Wąwóz Myśliborski zdobyty! Wrocławscy seniorzy w trakcie warsztatów w Centrum Salamandra

udział w warsztatach, takich jak: „Nietoperz – nocny łowca + Leśny Ekosystem” czy „Bez-pieczne grzybobranie – zasady rozpoznawania i zbioru grzy-bów”. Będzie to porcja wiedzy o bezpiecznym zbieraniu grzy-bów, ich rozpoznawaniu i za-sadach, których należy prze-strzegać podczas grzybobrania.

Edukacja w terenie

W ramach całej Akademii se-niorów czeka znacznie więcej: od praktycznych warsztatów kulinarnych w duchu less wa-ste (w tym kiszenia i domo-wej fermentacji), po między-pokoleniowe spotkania wokół „Mozaiki klimatycznej”. Pod-

czas spotkania z pracownika-mi wojewódzkiego sanepidu uczestnicy dowiedzieli się: jak chronić się przed kleszczami i jak ograniczać ryzyko chorób odkleszczowych, na co zwracać uwagę podczas pobytu w lesie, jak postępować w sytuacjach, które mogą stanowić zagroże-nie dla zdrowia. A że „Ekologia

zaczyna się także przy domo-wym budżecie”, wrocławscy seniorzy wezmą udział w cyklu warsztatów we współpracy ze spółką Ekosystem.

Akademia zmienia Wrocław

Wrocławska Akademia Dojrza-łego Ekologa udowadnia, że troska o zasoby, ograniczenie marnowania żywności i pra-widłowa segregacja odpadów to nawyki, które z pomocą ży-ciowego doświadczenia senio-rów mogą stać się fundamen-tem świadomego życia całego sąsiedztwa.

Partnerzy w projekcie: ■ Strefa Kultury Wrocław – Przestrzeń Trzeciego Wieku ■ Uniwersy-tet Trzeciego Wieku Akademia Wojsk Lądowych ■ Klub Se-niora Magnolia ■ Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych we Wrocławiu ■ Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu ■ Ekosystem Sp. z o.o. ■ Wojewódzka Stacja Sa-nitarno-Epidemiologiczna we Wrocławiu.

Więcej informacji pod nume-rem tel. **71 777 71 60**.

AgloTour startuje znów. Zapisz się i zwiedzaj

Zespół Pałacowo-Parkowy w Żmigrodzie – zdjęcie z lotu ptaka

Odkryj uroki Dolnego Śląska tej jesieni. Wybierz jedną z trzech bezpłatnych wycieczek z przewodnikiem i poznaj historię re-gionu. Liczba miejsc ograniczona – zapisz się już dziś.

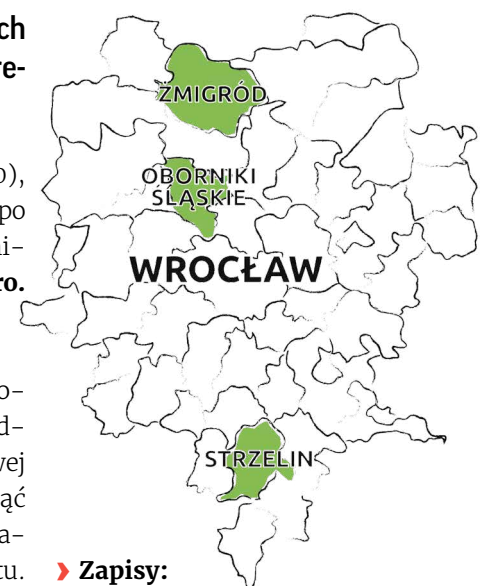
Redakcja

Stowarzyszenie Aglomeracja Wrocławska ogłasza czwartą edycję AgloTour i zaprasza na bezpłatne wycieczki z przewod-nikiem, które pozwolą poznać perły naszego regionu.

W programie czekają trzy fascy-nujące sobotnie wyprawy: pe-łen cennych zabytków Strzelin (3.10), bogaty w historię i archi-tekturę Żmigrod (10.10) i ma-

lownicze Oborniki Śl. (24.10), gdzie zaplanowano wędrowkę po Kocich Górach i wspólne ogni-sko. Pełen program: www.wro. news/AgloTour4

Każda z tych wycieczek rozpo-czyną się bezpośrednio po od-biorze grupy ze stacji kolejowej PKP. Jedna osoba może wziąć udział tylko w jednym zwiedza-niu w ramach tej edycji projektu. Zgłoszenia przyjmowane są wy-łącznie drogą e-mailową.

➤ **Zapisy:**
turystyka@aglomeracja.wroclaw.pl

PAWŁOWICE

Wrocławskie Dożynki przyciągnęły tłumy

Uroczysty pochód korowodu dożynkowego, konkurs na najlepsze chleby, występy zespołów ludowych i świętowanie, zwieńczone koncertem zespołu Enej. Pierwsze Wrocławskie Dożynki Miejsko-Uniwersyteckie cieszyły się wielkim powodzeniem.

Paulina Krawczyk

Wrocławskie Dożynki Miejsko-Uniwersyteckie w Pawłowicach otworzył występ Zespołu Pieśni Ślęży i tradycyjny korowód. Na tarasie tamtejszego pałacu przekazano gospodarzom chleb z tegorocznych plonów.

– Dziękujemy za ten chleb. Oby go nam zawsze starczyło i abyśmy go mądrze i sprawiedliwie dzielili – mówił Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia.

Organizatorami wydarzenia było Miasto Wrocław i Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu.

W programie niedzielnego święta znalazły się: konkurs na najlepsze chleby, prezentacja wienców oraz występy zespołów Kostrzanie i Jedliniok. – Wrocławiaczy mogą tu znaleźć naszą tradycję i korzenie. To

Wieniec dożynkowy w kształcie dzwonu niesiony w korowodzie jako dowód wdzięczności za plony

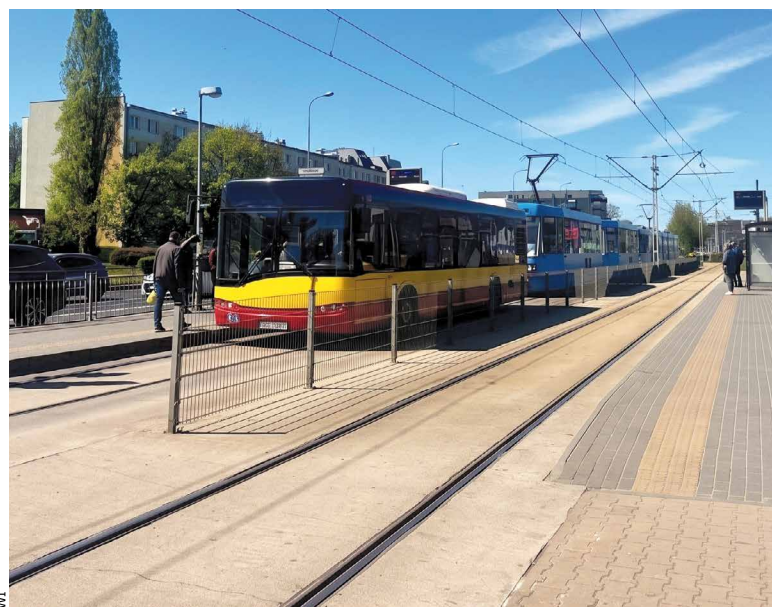
nowa tradycja, która przyjmie się na stałe – ocenił marszałek Dolnego Śląska Paweł Gancarz. Gwiazdą wieczoru był zespół Enej, który zagrał miks folku z nowoczesną energią.

Świętowaniu towarzyszyło weekendowe Święto Sera i Wina, na którym swoje wyroby prezentowały lokalne winnice i rzemieślnicy, w tym wrocławska serownia Serot-

nina, Pasięka pod Wielką Sową, Sery ze Świerkowej Doliny, Magia Lawendy, OSM Rawicz, 69 oliwek, a także winnice: Bielawska, Trzebnicka, Spokojna i Otok.

GĄDÓW – POPOWICE PŁD.

Wybrano projektanta nowego węzła „Kwiska”

Jeden z przystanków aktualnego węzła „Kwiska” we Wrocławiu

Węzeł „Kwiska” usprawni ruch na zachodzie miasta. Wygodne przesiadki i ścieżki rowerowe zaprojektuje YLE Inżynierowie.

Bartosz Chochołowski

Obecnie przystanki „Kwiska” są rozrzucone w 5 miejscach. Tylko jeden z nich jest autobusowo-tramwajowy, co utrudnia przesiadki.

Nowy węzeł, nad którego projektem pracuje firma YLE Inżynierowie z Warszawy, całkowicie to zmieni. Wrocławskie Inwestycje informują, że oba perony na ul. Legnickiej będą wspólnie obsługiwać tramwaje

i autobusy. Na ul. Wejherowskiej powstanie buspas. Inwestycja obejmie też dwukierunkowe drogi rowerowe, szersze chodniki, nowe przejścia dla pieszych oraz zieleni.

YLE Inżynierowie ma 19 miesięcy na przygotowanie projektu, a wartość umowy to 1,5 mln zł. Po zakończeniu prac projektowych miasto zorganizuje konkurs na zadanie przystanków, tworząc nowoczesne centrum przesiadkowe.

Harmonogram SZOT-a

30.09.2026

godz. 16-17 Na Ostatnim Groszu parking na wysokości Spółdzielni Mieszkaniowej, Siewierska / Gogolińska okolice Tarnogórskiej, Pałucka 39 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów **godz. 17.30-18.30** Dworcowa 11a w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Topolowa 5 okolice, Nowodworska 9 na dużym parkingu **godz. 19-20** Zdrowa 6 przy garażach, Buforowa 99, Nowodworska 9 na dużym parkingu

1.10.2026

godz. 16-17 Świętego Wincentego 39-55/ Trzebnicka 11-23/ Niemcewicz 26-36/ Jagiellończyka 32-46 miejscu gromadzenia odpadów we wnętrzu podwórzowym, Orzechowa 59 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Kołobrzaska teren przy garażach obok przejazdu kolejowego, Rudawska / Twardogórska skrzyżowanie **godz. 17.30-18.30** Walerego Sławka w pobliżu Delikatesów, Śliczna 35 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Aleja Architektów 16, Chorwacka 78 parking wewnątrz osiedla **godz. 19-20** Górnickiego 4 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Kukuczki / Pirejska skrzyżowanie, skrzyżowanie Kamiennogórska / Halicka, Tymiankowa przy Miejskiej Bibliotece Publicznej

2.10.2026

godz. 16-17 Bacciarrellego parking Biedronka, Oraczy / Będzińska skrzyżowanie, Bystrzycka 69 C pawilony sklepowe, Kiełczowska 65 przy osłonie śmietnikowej **godz. 17.30-18.30** Wrocławczyka / Nauczycielska rejon skrzyżowania, Vivaldiego / Schuberta skrzyżowanie, Zemska 35 parking za sklepem Społem, Zielna / Bylinowa skrzyżowanie **godz. 19-20** Nowowiejska 80a – skwer przy Przedszkolu numer 109, Masztalerza / Kleeberga skrzyżowanie, Nowodworska 9 na dużym parkingu, Sołtysowicka / Redycka obok sklepu Sztuka Mięsa

5.10.2026

godz. 16-17 Walerego Sławka w pobliżu Delikatesów, Zwycięska parking za pętlą, Pałucka 39 przy miejscu gromadzenia odpadów, Osobowicka 158 sięgacz przy lesie **godz. 17.30-18.30** Pautscha 4 w pobliżu siedziby Rady Osiedla, Powiewna 7 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, pętla autobusowa Ślężoujście, Zawalna okolice pętli autobusowej **godz. 19-20** Szybka parking Biedronka, Raclawicka / Sokola skrzyżowanie, Kamiennogórska na parkingu Park & Ride, Słomimskiego 3E parking z tyłu budynku

6.10.2026

godz. 16-17 Jelenia i Starograniczna – parking w pobliżu Spółdzielni Mieszkaniowej, Skwierzyńska 24 w pobliżu miejsca gromadzenia

▶ odpadów, Słonimska / Drohobycka przy skrzyżowaniu ulicy na wysokości Drohobycka 33a, Na Polance 14 D **godz. 17.30–18.30** Górnickiego 4 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Januszowicka – ślepa odnoga na wysokości adresu Aleja Wiśniowa 27, Spiżowa 6–8 parking, Korzenna przy ogólnodostępnym parkingu **godz. 19–20** Żeromskiego 28 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Supińskiego 6 naprzeciwko, Heblarska / Ślusarska na parking przy skrzyżowaniu, Kamieńskiego 190 – przy siedzibie Rady Osiedla obok Domu Seniora

CAL – Centrum Aktywności Lokalnej, **MGO** – Miejsce Gromadzenia Odpadów, **RO** – Rada Osiedla, **SM** – Spółdzielnia Mieszkaniowa, **SZOT** – Samochód Zbierający Odzież i Tekstylia

Harmonogram wywozu gabarytów

Odpady wielkogabarytowe, czyli stare meble, dywany trzeba wyrzucać do specjalnych kontenerów. W najbliższym tygodniu staną na trzy dni pod adresami:

2.10.2026

Arctowskiego 15, Balzaka 55, Bażyliowa 10, Bolesławiecka 14/16, Borelowskiego 1, Borowska 194, al. Boya-Żeleńskiego 74, Brossa 79, Buczacka 6, Buraczana 2a, Burska 12, wyb. **Conrada**-Korzeniowskiego 12, Cynowa 1, Czarnieckiego 9, 14, Częstochowska 25, **Deszczowa 14**, Dolnobrzaska 58, Dożynkowa 32, Dziadoszańska 46, **Estońska 40**, **Gajowicka 64, 88**, Garwolińska 13–15, Giżycka 1, Głogowska 9, Główna 150, Górska 70, Goszczyńskiego 1a, Grabiszyńska 109, 234, 313, Grochowa 12, gen. Grota-Roewskiego 119, Grudziądzka 120, al. gen. **Hallera 46**, 101, Himalajska 6, Hubska 123, **Inżynierska 53, 62**, **Januszowicka 24a**, Jeleniogórska 37, św. Jerzego 1, Jesionowa 25, 26, ks. Jezierskiego 14, Jutrosińska 29, pl. **Kaliński 1**, Kamienna 19, Kamieńskiego 11, 108, 190a, Karłowicza 44, Karmelkowa 4, Kazimierska 17, Kleczkowska 5, 39, Kobierzycska 15, Kolistka 12, Komandorska 85, Kraszewskiego 13, 26, Krucza 80, Krynicka 33, Kubali 10, Kwaśna 1, **Lipska 6**, Lniana 6, Lotnicza 147, Lwowska 34, Łódzka 8, **Mewia 57**, Mglistka 20, Miernicza 5, Miodowa 3, Mokrzańska 35, Monte Casino 11, Mrozowska 14, **Obornicka 76**, Olszewskiego 79–79a, 97, Ołtaszyńska 90b, Opolska 119b, Orzechowa 91, Ostrowskiego 1, **Parnickiego 7**, Pełczyńska 99, Pilczycka 95, Poczтовая 12–14, Pola 65, Poświęcka 22b, Powiewna 6, Powstańców Śląskich 162, al. Pracy 27, 30, Pretficza 49, Przejazdowa 21b, Przybyszewskiego 78–80, Przyjaźni 2d, Zaułek **Ro-**

PLAC GRUNWALDZKI

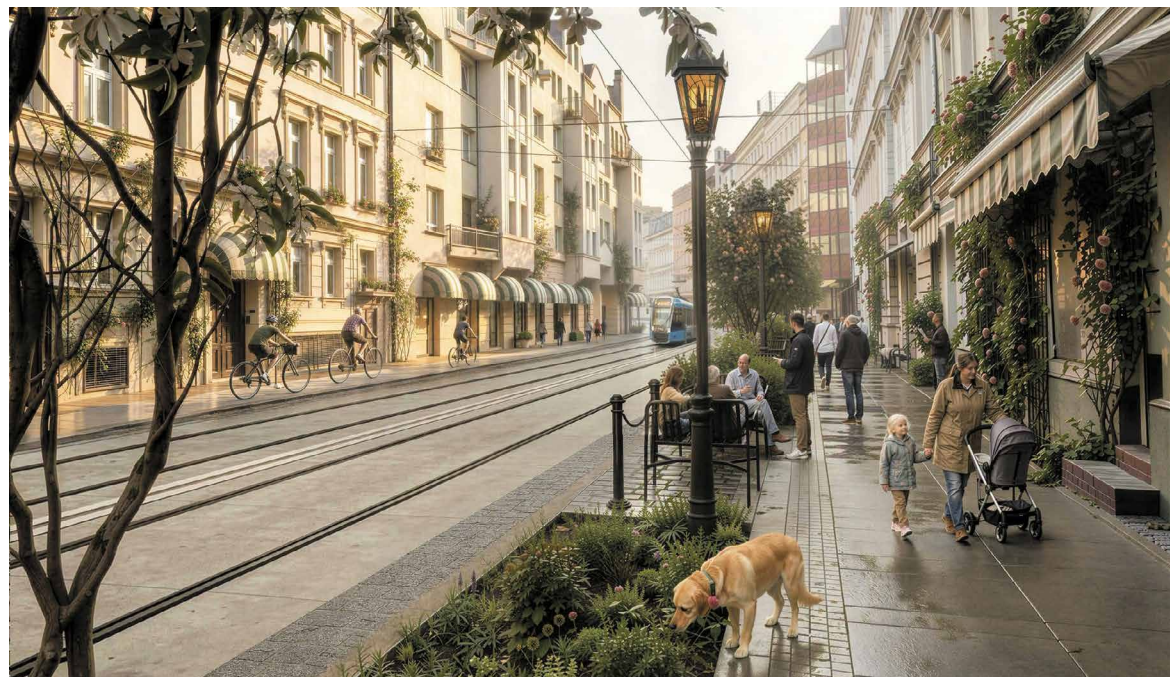
Oto koncepcja odnowienia ul. Szczytnickiej

Nowa jezdnia, chodniki, droga rowerowa, więcej zieleni i przebudowany przystanek Reja – tak po przebudowie zmieni się ulica Szczytnicka we Wrocławiu. Gotowa jest już koncepcja zmian od Skweru Bocheńskiego do ul. Reja.

Bartosz Chochołowski

Zmieni się przestrzeń Szczytnickiej. Jezdnia zyska nową nawierzchnię, a torowisko zachowa betonową strukturę z historycznym wzorem kostki. Obniżone krawężniki i równe chodniki poprawią komfort ruchu. Po południowej stronie powstanie dwukierunkowa droga rowerowa, a po północnej pojawią się drzewa. Klimat okolicy podkreślą stylizowane latarnie. Przystanek tramwajowy „Reja” zostanie przesunięty bliżej Ronda Reagana, co uporządkuje przestrzeń i zwolni miejsce na ścieżkę rowerową.

– Chcemy, by ulica była wygodniejsza dla pieszych, rowerzystów i pasażerów, zachowując swój historyczny charakter – podkreśla Piotr Paś z Wrocławskich Inwestycji. Koncepcja zmian powstała

Szczytnicka zyska dużo zieleni, drogę rowerową, szerokie chodniki i stylizowane latarnie

po konsultacjach społecznych i naradzie obywatelskiej. Wybrany ostatecznie wariant łączy drogę rowerową z nową zielenią. – Mieszkańcy stawiali na bezpieczeństwo, dostępność

i drzewa. Układ ulicy pozwoli też w przyszłości ograniczyć ruch aut do minimum – wyjaśnia Monika Kozłowska-Święconek z UMW. Kolejnym krokiem będzie przetarg

na dokumentację projektową. Wrocławskie Inwestycje planują ogłosić go w ciągu kilku najbliższych tygodni, tak by gotowy w 2028 roku projekt pozwolił na start przebudowy.

LEŚNICA

Nowy pumptrack gotowy na jazdę i skoki

Halo, rowerzyści! Dobre informacje nadjeżdżają z ul. Jajczarskiej: oświetlony, asfaltowy tor jest otwarty. Pamiętajcie o kaskach i bawcie się świetnie. Projekt „Na zielono, na sportowo! – pumptrack w okolicy Stawów Leśnickich” to WBO 2023.

Nowy pumptrack tętni życiem od pierwszych dni po otwarciu

Błażej Organisty

Mieszkańcy Leśnicy mają powody do radości. Pracownicy Zarządu Inwestycji Miejskich we Wrocławiu poinformowali o oficjalnym odbiorze nowoczesnego pumptracku przy ul. Jajczarskiej. Wyprofilowany tor z muldami jest już w pełni dostępny dla miłośników jednośladów. Asfaltowa trasa ma aż 230 m długości. Liczne fale, profilowane zakręty, podjazdy i zjazdy sprawiają, że rower naturalnie nabiera tu rozpędu. Obiekt wyposażono w profesjo-

nalne oświetlenie i odwodnienie, co pozwoli na bezpieczną jazdę także po zmroku i w gorszych warunkach pogodowych. Tuż obok toru stanęły stojaki i stacja do naprawy rowerów. Inwestycja to jednak znacznie więcej niż sam tor. Wokół powstały nowe ścieżki, dojścia i chodniki. Przestrzeń zyskała zielone oblicze dzięki nowym trawnikom, 15 młodym drzewom i 530 krzewom. Projekt zrealizowano w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2023. Ostateczny koszt inwestycji wyniósł 994 tys. zł.

NADODRZE

Szykuje się zielona metamorfoza podwórka

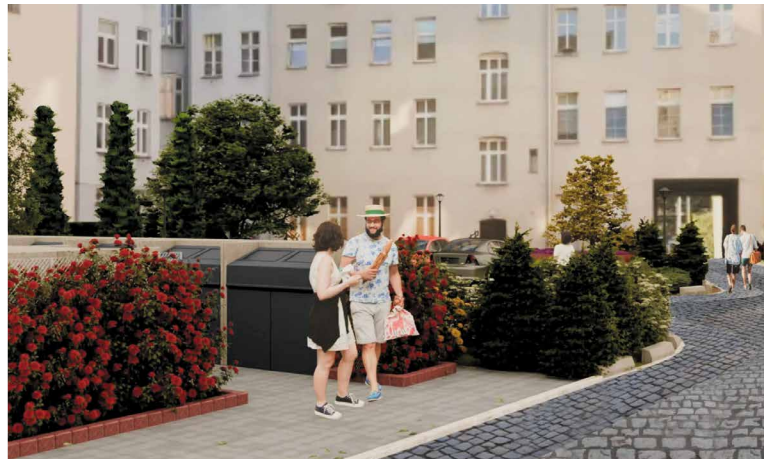
Spółka ZZK zazieleni podwórko między ul. Nobla, Pomorską, św. Wincentego i Rydygiera. Wykonawca przejął już teren.

Na razie trwają prace przygotowawcze, ale w kolejnych miesiącach na podwórku między Nobla, Pomorską, św. Wincentego i Rydygiera będzie się działo.

Powstanie odwodnienie, oświetlenie, nowa droga dojazdowa i miejsca postojowe. Nawierzchnia zostanie zróżni-

cowana – część pokryje ekologiczna kostka ażurowa i dawny bruk. Teren ożywi nowa zieleń: drzewa, żywopłoty i rośliny cieniolubne. Pojawią się też stojaki rowerowe i siedziska.

Finał prac planowany jest na wiosnę 2027 roku. Koszt: 1, 6 mln zł.

goziński 1, 15, Romanowskiego 32, **Saperów** 1, Sierakowskiego 1, Skrzydlata 3, Spiżowa 13, Stalowowolska 33, Stanisławowska 121, Strońska 37, Szczepińska 2, 10, Szparagowa 1, Szybka 3, Ślężna 21, 88, Śliczna 35, al. Śliwowa 26, Średzka 37, **Tyska** 14, **Wallenroda** Konrada 29, Wapienna 18, Wejherowska 17, Węgierska 3, Wesola 34a, Wieczysta 141, Wołczyńska 20, **Zagrodnica** 17, Złotostocka 35, Żmigrodzka 91

6.10.2026

Ałunowa 11, Asnyka 25, **Bacciarrellego** 1, 51, Balonowa 39, Błomska 3, Bobrza 14, Bolesławiecka 1, al. Boya-Żeleńskiego 69, Braci Giermyńskich 18, Braterska 7, **Canaletta** 1, 2a, Chińska 2a, Chorwacka 78, Chorzowska 57, Cynowa 8, Czarnieckiego 70, Czarnuszkowa 7, Czochralskiego 5, gen. **Dąbrowskiego** 31, al. Dębowa 9a, Dokerska 16, 27, Dolnobrzeńska 18, 46a, Dożynkowa 40, Drukarska 31, Dźwirzyńska 32, **Gajowicka** 132, 145, 190, Galla Anonima 2c, Giserska 2, Gliniana 39, Grabiszyńska 131, 164, Grochowa 25, Gwarecka 1, al. gen. **Hallera** 20, 117, 127, gen. Haukego-Bosaka 12, Hercena 7, Hiszpańska 43, Hłaski 37, 42, **Inowrocławska** 27, **Jemiłowa** 16, ks. Jezierskiego 14, Jordanowska 33, **Kamieńskiego** 68, Karpacza 10, Karpacza 8, al. Kasztanowa 7, Kleczkowska 31, 49b, ks. Klimasa 19, Kopocińskiego 11, Królewska 17, Krucza 10, 87, Krzemieniecka 129, **Litewska** 10, Litomska 22, **Macedońska** 35, 3 Maja 4a Małopolska 36a, Maślicka 6a, Męcińskiego 2-4, Mielecka 20, Miernicza 21, Mikołowska 45, Mińska 58e, Miodowa 29, Mościckiego 1, **Na Ostatnim Groszu** 2, Na Polance 4, Nasturcjowa 15, **Opatowicka** 121, Oporowska 4, Orzechowa 107, Ostrzeszowska 28, **Pakosławska** 10, Partyzantów 1, Pereca 15a, Perkusyjna 11, Pierwszej Dywizji 1, Piękna 23, Piławska 5, Podbiałowa 15, Poleska 45, Poświęcka 17e, Powstańców Śląskich 94, Przestrzenna 34, Przybyszewskiego 95, **Raclawicka** 37, Radosna 12, Rakietowa 7, 12, Rakowiecka 76, Reymonta 10e, **Sarnia** 15, Sasanowa 4, Semaforowa 63, Sempolowskiej 67, Sępia 11, Siedlecka 10, gen. Sikorskiego 1, 3, Słonimskiego 5, Spiżowa 9c, Srebrnogórska 1, Stalowa 64, 86, Stanisławskiego 35, Stopnicka 16, Strońska 31, Strzegomska 202, 296, Sudetka 105, 111d, Szczęśliwa 4a, Sztabowa 96, Śniadeckich 2, Świeradowska 8, gen. **Traugutta** 66, Tyrmanda 19, **Uczniowska** 26, **Weigla** 2, Wesola 11a, Wietrzna 18, **Zachodnia** 10, 36, Zatorska 142, Zegarmistrzowska 10, Zielonogórska 9, Zwycięska 14a, Żelazna 60, Żmigrodzka 32

SZCZEPIN

Nazywał miasto po polsku, został patronem

Napisał pierwszy powojenny przewodnik po Wrocławiu, nazywał 1200 wrocławskich ulic i placów. Teraz ma swój skwer.

W niedzielę, 27 września, u zbiegu ulic Strzegomskiej, Robotniczej i Śrubowej odsłonięto Skwer Andrzeja Jochelsona (ur. 1911, Semipałatyńsk, Kazachstan – zm. 1997, Wrocław). Ten powojenny pionier Wrocławia, prawnik i tłumacz współtworzył ok. 1250 nazw wrocławskich ulic, napisał pierwszy

przewodnik po mieście i zainicjował powstanie pierwszych polskich szkół. Nadanie nazwy skwerowi jego imienia poparli jednogłośnie radni na wniosek Towarzystwa Miłośników Wrocławia. Wydarzenie wpisuje się w obchody 70-lecia TMW i 115. rocznicę urodzin Jochelsona – patrona roku 2026.

BISKUPIN-SĘPOLNO-DĄBIE-BARTOSZOWICE

Wymienią trzeci odcinek na beton asfaltowy

ZDiUM remontuje pieszo-rowerową alejkę, którą jest ul. Boznańskiej na odcinku Rodakowskiego-Pankiewicza.

Trzeci, czyli ostatni etap modernizacji pieszo-rowerowej ul. Boznańskiej na odcinku Rodakowskiego-Pankiewicza i przyległych ulic ma skończyć się przed zimą br. ZDiUM prowadzi inwestycję dzięki mieszkańcom z Programu Inicjatyw Lokalnych. Na ul. Kotsisa ułożono już nowy

chodnik, a na ul. Boznańskiej gotowa jest podbudowa pierwszego odcinka. Na kolejnym ruszają rozbiórki i korytowanie. Projekt obejmuje też modernizację oświetlenia, budowę odwodnienia i naprawę urządzeń w drodze. W poprzednich latach odnowiono odcinek Pautscha-Rodakowskiego.

Odkryj Wrocław na nowo na wycieczce z klasą

Organizacja wycieczki szkolnej lub przedszkolnej może kojarzyć się z wielogodzinnym przeszukiwaniem internetu i koordynowaniem dziesiątek szczegółów. Na szczęście te dni odchodzą w przeszłość. Z pomocą przychodzi miejska platforma. Szukasz pomysłu? Zajrzyj!

■ Agata Zięba

Nowy portal: www.oferta-edu.visitwroclaw.eu to kompleksowe rozwiązanie, które gromadzi propozycje edukacyjne wrocławskich instytucji w jednym miejscu.

Co tu znajdziesz?

■ **Pełną bazę zajęć.** Nauczyciele mają tu propozycje skrojone na każdą miarę – od tradycyjnych spacerów śladem wrocławskich krasnali, przez fascynujące lekcje o ekologii w Hydropolis, aż po zaawansowane eksperymenty naukowe i inspirujące lekcje muzealne.

■ **Najważniejsze atrakcje.** Na platformie zgromadzono oferty czołowych wrocławskich miejsc edukacyjnych i kulturalnych,

Na miejskiej platformie nauczyciele mogą zaplanować wycieczki dla grup dzieci w różnym wieku

takich jak: Hydropolis, Centrum Historii Zajezdnia, Hala Stulecia, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Muzeum Pana Tadeusza, Tarczyński Arena, Ogród Botaniczny, ZOO Wrocław, Muzeum Miejskie, Aquapark, Golgota Wschodu, Kolejkowo, Miejska Biblioteka

Publiczna, MovieGate, Muzeum Etnograficzne, Muzeum Miejskie Wrocławia, Muzeum Narodowe, Muzeum Poczty i Telekomunikacji, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego, Muzeum Współczesne Wrocław, Odra Centrum, Panorama Racławic-

ka, Port Lotniczy Wrocław S.A., WrocMania.

■ **Precyzyjne filtry wyszukiwania.** System pozwala na szybkie dopasowanie oferty do wieku uczniów (od przedszkolaków po uczniów szkoły ponadpodstawowej), interesującej

tematyki oraz preferowanego czasu trwania zajęć.

Jak zaplanować wycieczkę?

Wycieczkę można zaplanować w trzech prostych krokach. Szukasz ciekawej oferty dla swojej klasy? Zajrzyj na www.oferta-edu.visitwroclaw.eu. Oto instrukcja działania.

1. Wejdź na stronę i przejrzyj bogate, gotowe propozycje edukacyjne przygotowane z myślą o dzieciach i młodzieży.
2. Zaznacz warsztaty i atrakcje, które idealnie wpisują się w aktualny program nauczania twojej grupy.
3. Pobierz przygotowane zestawienie i skontaktuj się bezpośrednio z organizatorami, aby sfinalizować rezerwację.

CAŁA OFERTA

Sztafeta Międzykulturowych Dobrych Relacji

Różnorodność jest wartością, która wzbogaca lokalną społeczność. Właśnie wokół tej idei w marcu tego roku we Wrocławiu rozpoczął się projekt STAND angażujący mieszkańców, ekspertów i młodzież. Jednym z efektów projektu jest Sztafeta Międzykulturowych Dobrych Relacji.

■ Redakcja

Wrocław od lat jest miastem, w którym spotykają się ludzie o różnych doświadczeniach, językach, kulturach i historiach. To właśnie ta różnorodność stała się punktem wyjścia do projektu STAND. Jego głównym celem jest zaangażowanie społeczności lokalnej, a szczególnie młodych ludzi, w proces tworzenia i testowania skutecznych sposobów wspólnego życia w różnorodności. Były

spotkania, rozmowy z młodzieżą, zbieranie informacji. Po diagnozie ruszyła Sztafeta Międzykulturowych Relacji. Mogły się do niej zgłaszać szkoły zainteresowane podjęciem tematu różnorodności. Uczniowie i nauczyciele wspólnie myśleli, jakie historie chcą opowiedzieć i w jaki sposób dotrzeć do odbiorcy. W ramach działań pojawiały się wystawy, spektakle oraz wspólne posiłki. W tym doświadczeniu wzięło udział blisko 4600 uczennic i uczniów

z 3 wrocławskich szkół: Elektonicznych Zakładów Naukowych, SP 32 oraz SP 118. Od września Sztafeta wystartowała w kolejnych szkołach: SP 17, SP 11 i SP 38. Przed uczestnikami następnym etap – warsztaty, podczas których poszukują odpowiedzi na pytania: Jak mówić o różnorodności, żeby nie wzmacniać podziałów? Jak pokazywać wkład mniejszości w życie i rozwój miasta? Jak stworzyć przekaz, który będzie zrozumiały i atrakcyjny dla młodych ludzi?

Kiedyś zakazane, teraz wyśpiewane

Kiedy nie można było mówić wprost, piosenki dodawały odwagi, jednoczyły i wyrażały sprzeciw wobec władzy. Teraz młodzi wokaliści mogą nadać im własne brzmienie podczas XX Przeglądu Twórczości Zakazanej w PRL-u. Zgłoś swój udział!

I Agata Zięba

Centrum Historii Zajezdnia zaprasza uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz wszystkich uczniów szkół ponadpodstawowych z Dolnego Śląska do udziału w Przeglądzie Twórczości Zakazanej w PRL-u.

Odkryj historię... śpiewająco

To okazja, by połączyć pasję do śpiewania z odkrywaniem historii utworów, które towarzyszyły walce o wolność i sprzeciwowi wobec totalitaryzmu.

Przegląd przybliży młodzieży twórczość opozycyjną i realia cenzury w PRL-u. Zachęca również do refleksji nad patriotyzmem i pokazuje, jak poprzez muzykę można wyrażać swoje przekonania oraz zaangażowanie.

Jak wziąć udział?

Aby wziąć udział w konkursie, należy przesłać nagranie wybranego utworu w formacie MP3 lub MP4. Na tej podstawie komisja wybierze uczest-

W poprzednich edycjach konkursu młodzież z zaangażowaniem wyśpiewywała zakazane piosenki

ników drugiego etapu, którzy 11 grudnia 2026 roku wystąpią na żywo w Centrum Historii Zajezdnia – tuż przed kolejną rocznicą wprowadzenia stanu wojennego. Ich występy oceni komisja, która wyłoni laureatów.

Masz pytania? Pisz!

Organizatorzy odpowiedzą na wszystkie pytania dotyczące

zasad lub pomogą w wyborze utworu. Wystarczy napisać mejla pod adresem: ewa.wozniak@zajezdnia.org.

Wespół w zespół

Centrum Historii Zajezdnia organizuje konkurs we współpracy z Regionem Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”, Szkołą Podstawową nr 6 im. Józefa Mackiewicza, Liceum Ogólno-

kształcącym nr X im. Stefanii Sempołowskiej oraz Młodzieżowym Domem Kultury im. Mikołaja Kopernika.

Patronat honorowy nad wydarzeniem sprawują Prezydent Miasta Wrocławia oraz Dolnośląskie Kuratorium Oświaty.

➤ **Szczegóły na stronie CH Zajezdnia:**
www.zajezdnia.org

MATERIAŁY PRASOWE

Wystawa Pod Plafonem

Galeria Pod Plafonem Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu (Rynek 58) zaprasza na wystawę: Jerzy Tyburski „Południowy deser”, malarstwo. Wystawę można oglądać bezpłatnie od 3 do 30 października br. Jerzy Tyburski – urodzony w 1964 roku w Lubaczowie – jest autorem wystaw indywidualnych i uczestnikiem wystaw zbiorowych w kraju i za granicą. Jego prace znajdują się w zbiorach muzealnych i prywatnych m.in. BWA – Galeria Zamojska, Galeria ZPAP w Lublinie, Muzeum Miasta Wrocław, Muzeum Kresów w Lubaczowie.

70 lat Towarzystwa Miłośników Wrocławia

70 lat temu powstało Towarzystwo Miłośników Wrocławia. Było odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczeństwa Wrocławia – ludzi, którzy związali swoje losy z miastem, niezależnie skąd przybyli. Myśl powołania do życia towarzystwa i próby jego założenia istniały znacznie wcześniej, ale napotykały na przeszkody ze strony ówczesnych władz. Za datę powstania TMW przyjmuje się 23 września 1956 r., kiedy to w sali posiedzeń Rady Narodowej m. Wrocławia odbyło się zebranie założycielskie z udziałem ponad 300 osób (deklarację wypełniło 270 osób).

Obecnie TMW ma swoją siedzibę w kamieniczce Małgosia przy ul. Odrzańskiej 39/40. Jego prezesem jest Zbigniew Magdziarz, który 6 października o godz. 17 w siedzibie Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu (Rynek 58) (III p., sala konferencyjna) wygłosi wykład z okazji jubileuszu.

Moda, która szanuje wodę w Hydropolis

Podczas wizyty w Hydropolis warto zobaczyć modę z odzysku

Moda ma swoją cenę, a jest nią zużycie wody. Nowa wystawa „Woda a moda” prezentowana w Hydropolis to pokazuje – od ukrytych kosztów środowiskowych po propozycje rozwiązań.

I Magdalena Talik

Ekspozycja została przygotowana przez Fundację Play Sustain. Zobaczmy na niej 13 manekinów z kreacjami projektantów (zostały wykonane technikami upcyklingowymi), instalacje artystyczne oraz przykłady rozwiązań opartych na idei gospodarki obiegu zamkniętego. Wśród prac są projekty m.in. Gosi Baczyńskiej i Mariusza Przybylskiego.

Na wystawie przekonamy się, że odpowiedzialna moda nie oznacza rezygnacji z jakości ani kreatywności, lecz zachęca do nowego spojrzenia na projektowanie, produkcję i użytkowanie odzieży.

Wystawa „Woda i moda” będzie prezentowana we wrocławskim Hydropolis do 30 maja 2027 roku. Zwiedzający mogą ją zobaczyć podczas wizyty na wystawie stałej centrum.

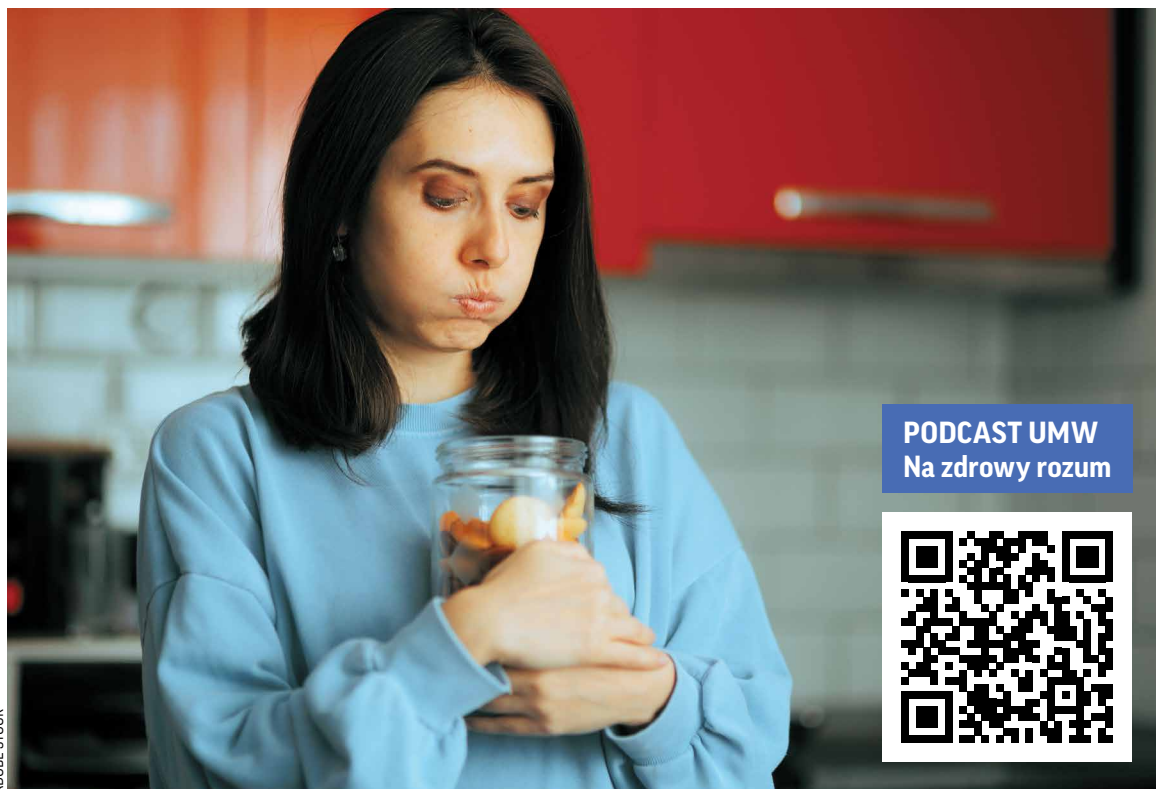
Czy naprawdę wszystko zależy od silnej woli?

Zmiana sposobu odżywiania często kojarzy się z silną wolą i konsekwencją. W praktyce na to, czy udaje nam się utrzymać nowe nawyki, wpływa znacznie więcej czynników, w tym: emocje, stres, zmęczenie, rytm dnia i warunki, w których funkcjonujemy.

Redakcja

Psychodietyka łączy wiedzę o żywieniu z psychologią żywienia. Pomaga rozpoznać, co wpływa na nasze wybory żywieniowe i co utrudnia trwałą zmianę.

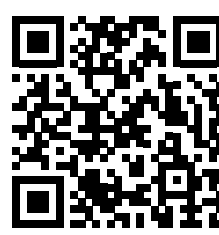
– Sama motywacja nie wystarczy, jeśli stawiamy sobie cele, których nie jesteśmy w stanie zrealizować w codziennym życiu. Inaczej wygląda planowanie posiłków u osoby pracującej w stałych godzinach, a inaczej u kogoś, kto pracuje zmianowo. Ważne jest więc, czy wybrany sposób działania jesteśmy w stanie utrzymać – wyjaśnia dr Joanna Pieczyńska, prof. UMW z Katedry i Zakładu Dietetyki i Bromatologii UMW.

ADOBE STOCK

Silna wola często przegrywa z emocjami i zmęczeniem, gdy w kuchni mamy ulubione ciasteczka...

PODCAST UMW
Na zdrowy rozum

zdrowiej
wiedzieć

Pułapką jest myślenie „wszystko albo nic”. Jeśli plan ma być realizowany w stu procentach, jedno odstępstwo może wywołać poczucie porażki. Podobnie działają sztywne zakazy: rezygnacja z określonego produk-

tu może sprawić, że skupiamy na nim jeszcze większą uwagę. Trwałej zmianie sprzyja elastyczność – możliwość powrotu po potknięciu do swoich założeń bez poczucia winy i zaczynania wszystkiego od nowa.

Na wybory żywieniowe wpływają także emocje. Jedzenie może dawać przyjemność, być nagrodą lub chwilowo zmniejszać napięcie. Problem pojawia się, gdy staje się ono jedynym sposobem radzenia sobie z trudnymi emocjami.

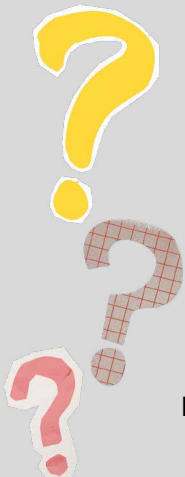
– Jeśli pod wpływem stresu sięgamy po jedzenie, możemy przez chwilę poczuć ulgę. Później jednak może pojawić się poczucie winy, które ponownie zwiększa napięcie i uruchamia ten sam mechanizm. Dlatego ważne jest rozpoznanie, co wydarzyło się przed sięgnięciem po jedzenie i jakie potrzeby próbowałismy w ten sposób zaspokoić – wyjaśnia dr Joanna Pieczyńska, prof. UMW.

Na takich zależnościach może koncentrować się praca z psy-

chodietetykiem. Szczegółowy jadłospis nie zawsze jest jej podstawą – czasem ważniejsze jest rozpoznanie przyczyn trudności i znalezienie rozwiązań sprawdzających się na co dzień.

Materiał powstał we współpracy z Uniwersytetem Medycznym we Wrocławiu (UMW) w ramach kampanii społecznej „Zdrowiej wiedzieć”. Celem kampanii UMW jest walka z dezinformacją medyczną i promowanie rzetelnej wiedzy naukowej.

3 PYTANIA DO EKSPERTA

dr Joanna Pieczyńska
prof. UMW – Katedra i Zakład Dietetyki i Bromatologii UMW

Po czym poznać, że sięgamy po jedzenie pod wpływem emocji, a nie głodu?

Głód fizjologiczny zwykle narasta stopniowo i mogą mu towarzyszyć takie objawy, jak ssanie w żołądku czy rozdrażnienie. Potrzeba jedzenia emocjonalnego może natomiast pojawić się nagle, np. po stresującej sytuacji, i często dotyczy konkretnego produktu. Warto wtedy zastanowić się, co wydarzyło się wcześniej i czy odczuwamy głód, czy raczej szukamy w jedzeniu ulgi lub sposobu na rozładowanie napięcia.

Od czego zacząć, jeśli kolejne próby zmiany kończą się niepowodzeniem?

Pomocny może być dzienniczek żywieniowo-emocjonalny: zapisujemy nie tylko, co i ile zjedliśmy, ale też sytuację, emocje, myśli, na-

tężenia głodu i sytości. Warto również zadbać o możliwą do utrzymania regularność posiłków i wprowadzać małe, realistyczne zmiany.

Kiedy warto skorzystać z pomocy psychodietetyka?

Wtedy, gdy wiemy, co chcielibyśmy zmienić w sposobie odżywiania, ale mimo kolejnych prób nie udaje się tego utrzymać. Warto poszukać pomocy także wtedy, gdy jedzenie zaczyna wiązać się z silnymi emocjami, poczuciem winy, ciągłą kontrolą ilości przyjmowanego jedzenia albo staje się sposobem radzenia sobie ze stresem. Psychodietetyk pomaga rozpoznać, co stoi za tymi zachowaniami i wspólnie szuka rozwiązań, które można zastosować w codziennym życiu.

7 MITÓW VS. 7 FAKTÓW

Przychodzi pacjent do lekarza z... efektem jojo

Mit: Wszystko zależy od silnej woli.

Fakt: Na zmianę sposobu odżywiania wpływają także emocje, stres, zmęczenie, rytm dnia i warunki życia.

Mit: Jedno odstępstwo przekreśla cały plan.

Fakt: Pojedyncze odstępstwo nie przekreśla wcześniejszych starań. Ważny jest powrót do swoich założeń bez traktowania go jako porażki.

Mit: Im więcej zakazów, tym łatwiej utrzymać dietę.

Fakt: Sztywne zakazy mogą zwiększać napięcie i skupiać uwagę na produktach, których sobie odmawiamy.

Mit: Jedzenie pod wpływem emocji zawsze oznacza problem.

Fakt: Problem może pojawić się wtedy, gdy jedzenie staje się głównym sposobem radzenia sobie z napięciem i trudnymi emocjami.

Mit: Psychodietetyk przede wszystkim układa jadłospis.

Fakt: Pomaga w głównej mierze rozpoznawać zachowania, emocje i nawyki utrudniające zmianę oraz szukać rozwiązań możliwych do utrzymania.

Mit: Psychodietetyk pomaga tylko osobom z nadwagą lub otyłością.

Fakt: Wsparcia może potrzebować również osoba z prawidłową masą ciała, jeśli jedzeniu towarzyszą np. ciągłe napięcie, poczucie winy lub nadmierna potrzeba kontroli.

Mit: Ćwiczeniami trzeba „odpracować” to, co się zjadło.

Fakt: Aktywność fizyczna powinna wspierać zdrowie i samopoczucie, a nie być karą za jedzenie.

Betard Sparta powalczy o mistrzostwo

Czas na wielkie żuźlowe emocje – już 4.10 spotkanie rewanżowe finału PGE Ekstraligi, w którym Betard Sparta zmierzy się z zespołem PRES Grupa Deweloperska Toruń. Nasi muszą odrobić 20 punktów straty, żeby zdobyć tytuł mistrza Polski.

Michał Kurowicki

Pięć lat minęło od ostatniego mistrzostwa Polski żuźlowców Betard Sparty. Wrocławscy kibice nie chcą już dłużej czekać i wierzą, że 4 października na Stadionie Olimpijskim tytuł powróci do Wrocławia. Jednak będzie to wyjątkowo trudne zadanie. Przeciwnik jest mocny i broni mistrzowskiego tytułu. W pierwszym meczu z zespołem z Torunia Wrocławianie przegrali 35:55 i muszą odrobić 20-punktową stratę. Czy to jest w ogóle możliwe? W klubie twierdzą, że zrobią wszystko, by tak się stało. Sztab szkoleniowy i zawodnicy wierzą we własne umiejętności.

Start jednego z biegów zawodów żuźlowych pomiędzy Spartą i Unią na Stadionie Olimpijskim

– Torunianie bardzo dobrze wykorzystali znajomość własnego toru i trzeba przyznać, że bardzo mocno nas skarcili. Starty były w naszym wykonaniu dobre, a potem, już na trasie, traciliśmy pozycje w wielu przypadkach. Nie poddajemy się i szykujemy się do rewanżu. Mamy zaplanowane treningi. Wiem, że rywale mają sporą zaliczkę, ale jesteśmy na półmetku finałowej potyczki

i zrobimy wszystko, by u siebie odrobić tę stratę – mówi Piotr Protasiewicz, trener Betard Sparty.

Warto pamiętać, że w żużlu o wszystkim może zdecydować kilka biegów wygranych 5:1. Po takich zwycięstwach przewaga Torunian może zacząć szybko maleć. Decydująca będzie zarówno forma liderów Sparty, jak i juniorów oraz świetna

znajomość wrocławskiego toru przez naszych zawodników.

– Wiem, że jesteśmy w niełatwej sytuacji. 20 punktów straty po pierwszym meczu to jest dużo. Jednak mistrza Polski poznamy po 30 finałowych biegach. Za nami 15, a więc musimy teraz wycisnąć to, co się da na własnym torze. Sztab szkoleniowy już rozpiął zadania przed tym rewanżem. Za-

wodnicy wiedzą, co mają robić, podchodzą do tego w dużym skupieniu i na pewno z wiarą we własne umiejętności i możliwości – wyjaśnia Adrian Skubis, rzecznik prasowy klubu.

➤ **Bilety na oficjalnej stronie klubu:** www.wro.news/bilety-final

Transmisję ze spotkania przeprowadzi Canal Plus Sport.

Koszykarze zapraszają na nowy sezon

Kapitan Jakub Nizioł (z piłką) i Anthony Wrzeszcz na treningu

Nie tylko trener Jacek Winnicki chce z mocą wejść w sezon rozpoczynający się 30 września. W Orbicie WKS Śląsk Wrocław zmierzy się z zespołem z czarnogórskiej Podgoricy.

Błażej Organisty

Pierwszy mecz Śląska Wrocław w sezonie 2026/2027 rozpocznie (30.09, o godz. 19) fazę grupową rozgrywek BKT Eurocup. Po tym pojedynku Śląsk wyruszy w trasę, podczas której rozegra 3 wyjazdowe mecze. Pierwszy przystanek koszykarze mają w Gdyni (4.10), gdzie spotkają się z Arką w pierwszej kolejce Orlen Basket Ligi. Następnie wyruszą do Trydentu

we Włoszech i do Szczecina. Do Wrocławia wrócą na konfrontację z włoskim zespołem Basket Napoli 14 października.

Dla przyjezdnych także będzie to wieczór inauguracyjny sezon. Poprzedni był dla nich zakończony mistrzostwem Czarnogóry i wejściem do najlepszej czwórki Ligi Adriatyckiej. W składzie mają teraz Stefana Djordjevicia, który do niedawna grał w Śląsku.

Tydzień w skrócie

Niedzielę w Orbicie (27.09) rozpoczęła uroczystość na cześć Jerzego Klempela, jednego z najlepszych piłkarzy ręcznych w historii Wojskowych i reprezentacji Polski. Następnie na boisku **piłkarze ręczni Śląska** i Gwardii Opole stoczyli bój (35:35) zakończony rzutami karnymi wygranymi przez gości (4:3). Po 4. kolejkach Lotto Superligi WKS zajmuje 8. miejsce.

Koszykarki Ślązy Wrocław zainaugurowały w miniony weekend rozgrywki ligowe i pokonały w Krakowie Wisłę 86:53. Prym wiodła Deyona Gaston, zdobywając 20 punktów i 12 zbiórek.

WYDARZENIA SPORTOWE

koszykówka mężczyzn

BKT Eurocup, 30.09, godz. 19, Hala Orbita, WKS Śląsk Wrocław – Budnocost Podgorica

koszykówka kobiet

Orlen Basket Liga Kobiet, 3.10, godz. 16, KGHM Śląza Arena, IKS Śląza Wrocław – Artego Bydgoszcz, Emocje TV

piłka ręczna

Lotto Superliga, 3.10, godz. 15, Wisła Płock – WKS Śląsk Wrocław, Emocje TV

siatkówka

Tauron Liga, 4.10, godz. 14.45, Hala Orbita, Volley Wrocław – Stal Mielec, Polsat Sport 1

piłka nożna

Mecz Mistrzów (pokazowy), 4.10, godz. 15, Tarczyński Arena, Polska – Włochy

żużel

PGE Ekstraliga (finał, rewanż.), 4.10, godz. 19.30, Stadion Olimpijski, Sparta Wrocław – KS Toruń, Canal+ Sport

Uwielbiany przez wszystkie damy

Poznajcie „Bożyszcze kobiet” w komedii o fantazjach, oczekiwaniach i miłości. Seans rozpoczyna się 2.10 o godz. 17.30 w Sali Koncertowej Radia Wrocław (Karkonoska 10). Bilety od 124 zł do 144 zł można kupić na: www.wro.news/bozyszcze

Daj się porwać nocnej biegowej fali

Tarczyński Arena Wrocław już 3.10 stanie się bazą NightWave powered by Decathlon – nocnego biegu ulicznego na dystansach 5 i 10 km. Mety obu biegów znajdują się przy stadionie. Pakiety od 129 zł na: www.wro.news/nocna-fala

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**

Straż Miejska: **986**

Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601100100**

Centrum Zarządzania Kryzysowego: **717702222**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**

Pogotowie gazowe: **992**

Pogotowie ciepłownicze: **993**

Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **717777777**
(pn.-pt. 8-18)

Zgłoś awarię do ZDIUM: **713760022, 19501** (całodobowo)

Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **713409655** (pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)

Biuro Obsługi Pasażera MPK: **713085030** (pn.-pt. 7-21)

Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **713760896** (pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)

Miejski Rzecznik Konsumentów: **717777902** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Taxi Senior: **794123124**

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **713100646** (pn.-pt. 7-14)

Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **717702222** (całodobowo)

Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (24h)

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **717778961** (Biuro Wrocław Bez Barrier, pn.-pt. 7.45-15.45)

Telefon Zaufania MOPS: **512198939**

Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **713212124, 801033242**

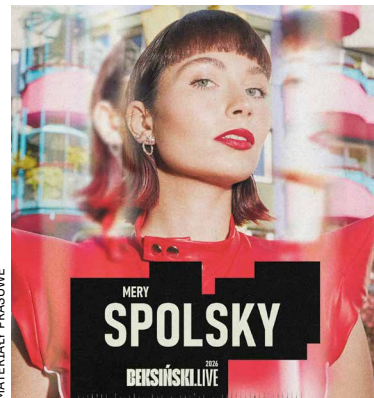
Telefon informacyjny grup rodzinnych AI-Anon: **572945199**

WROMIGRANT

Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **717724950, 538579555**
(pn.-pt. 9-17)
Przejście Dialogu, ul. Świdnicka 19
(konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

Beksiński Live powraca do Hali Stulecia

W jesiennej odsłonie spektaklu z multimedialnym tłem prezentującym prace artysty 8.10 wystąpią: Justyna Steczkowska, The Dumplings, Ralph Kaminiski i Mery Spolsky. Bilety od 202 zł na stronie: www.wro.news/beksinski-bilety

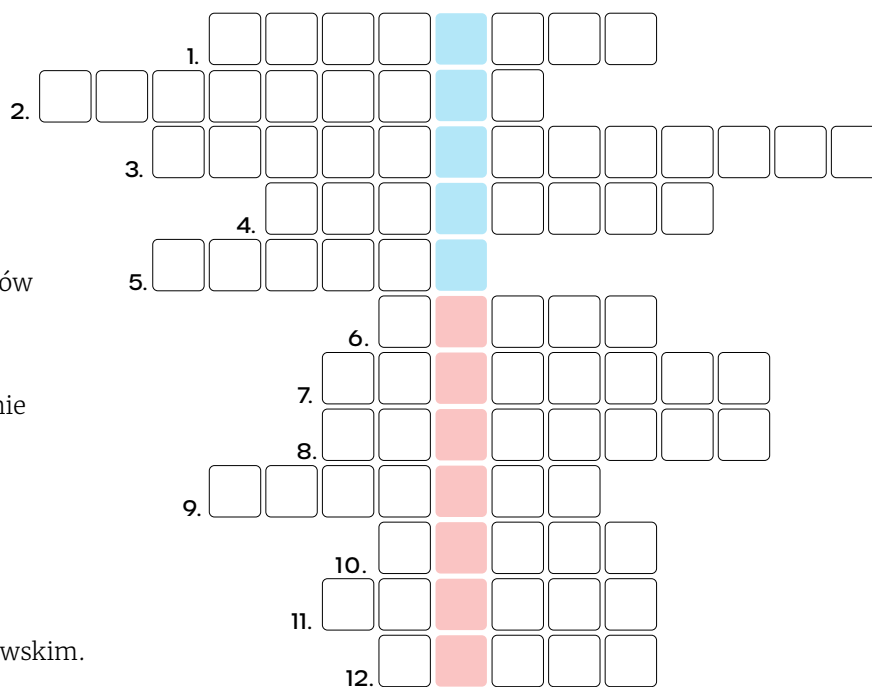
O kobiecym biznesie przy śniadaniu

Prowadzisz działalność albo firmę? Dołącz do rozmowy z innymi kobietami przy kawie i na luzie. 8.10, godz. 10 w Komar Cafe (Igielna 11). Bilety w cenie 139 zł (w cenie śniadanie i gift bag) do nabycia na: www.wro.news/sniadanie-biznes

KRZYŻÓWKA NUMERU 294

- Przedmioty z wypalanej gliny na stanowiskach archeologicznych.
- ... Marianum.
- Dziedzina nauki, która bada szczątki kopalne oraz ślady aktywności zwierząt żyjących w minionych epokach geologicznych.
- Kamień z kosmosu.
- Medycyna w służbie wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania.
- ... tse-tse – na wystawie w Muzeum Przyrodniczym.
- Przednaukowa praktyka, której celem było wynalezienie kamienia filozoficznego.
- Wychowanie – ma swoją akademię.
- Malarz i organizator wrocławskiej ASP.
- Zakłady produkujące komputery „Odra”.
- Jeden z twórców Lwowskiej Szkoły Matematycznej, upamiętniony w imieniu sali na Uniwersytecie Wrocławskim.
- Wysoka, matematyczna na Uniwersytecie Wrocławskim

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod nr **664 072 606**. Koszt 1 SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać nr biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **294.HASŁO** (słowo HASŁO należy załączyć rozwiązaniem

krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **7.10 do godz. 20**. Zwycięzców wyłonimy spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **14.10**. Skontaktujemy się z nimi w ciągu 3 dni roboczych z numeru telefonu: **71 776 71 00**. **UWAGA!** Wg regulaminu wygrywa ten, kto wysłał SMS-a jako pierwszy,

przedostatni lub ostatni. W tym wydaniu do zdobycia są: bluza, workoplecak i parasolka. W nr. 292 (hasło: Zawsze gotowy) zwyciężyli: Sandra (bluza), Agnieszka (worek) i Wiesław (parasol). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz

Redaktor wydania
Agata Zięba

DRUK

Polska Press Sp. z o.o.
ul. Baczyńskiego 25A
41-203 Sosnowiec

WYDAWCA
Gmina Wrocław